

**SLOVENSKÁ POĽNOHOSPODÁRSKA UNIVERZITA V
NITRE**

FAKULTA EKONOMIKY A MANAŽMENTU

1130065

**KOMPARÁCIA ZAHRANIČNO-OBCHODNEJ BILANCIE
SR A VYBRANÝCH KRAJÍN EÚ**

2011

Tatiana Kaščáková

**SLOVENSKÁ POĽNOHOSPODÁRSKA UNIVERZITA V
NITRE
NÁZOV FAKULTY**

**KOMPARÁCIA ZAHRANIČNO-OBCHODNEJ BILANCIE
SR A VYBRANÝCH KRAJÍN EÚ
Bakalárska práca**

Študijný program:	Ekonomika podniku
Študijný odbor:	6284700 Ekonomika a manažment podniku
Školiace pracovisko:	Katedra ekonomiky
Školiteľ:	Hupková Daniela Ing., PhD.

Čestné vyhlásenie

Podpísaná Tatiana Kaščáková vyhlasujem, že som záverečnú prácu na tému „Komparácia zahranično-obchodnej bilancie SR a vybraných krajín EÚ“ vypracovala samostatne s použitím uvedenej literatúry.

Som si vedomá zákonných dôsledkov v prípade, ak uvedené údaje nie sú pravdivé.

V Nitre.....

.....

Podpis autora BP

Pod'akovanie

Chcem pod'akovať školiteľke Ing. Daniele Hupkovej, PhD. za pripomienky a rady pri vypracovávaní tejto práce.

Abstrakt

Cieľom práce bolo zhodnotenie zahraničného obchodu Slovenskej republiky za vybrané roky a jeho porovnanie s vybranými krajinami Európskej únie: Nemeckou spolkovou republikou a Talianskou republikou. Spoznali sme hlavné položky vývozu a dovozu Slovenska a daných krajín. Okrem vyvezených a dovezených komodít sme spoznali aj najvýznamnejších partnerov skúmaných území a podniky, ktoré vyviezli najviac produkcie zo Slovenska. Výsledkom bola skutočnosť, že medzi najviac exportované a importované komodity v rámci skúmaných krajín patria stroje, prístroje, zariadenia, vozidlá a iné dopravné zariadenia. Ďalším výsledkom bol fakt, že nemecká ekonomika je jednou z najvyspelejších na svete a Nemecko bolo najdôležitejším zahraničným partnerom Slovenska aj Talianska. Najvýznamnejšími exportérmi v rámci Slovenskej republiky boli spoločnosti Volkswagen Slovakia a Samsung Electronics Europe Logistics. **Kľúčové slová: zahraničný obchod, vývoz, dovoz, komoditná štruktúra, teritoriálna štruktúra.**

Abstract

The main aim of work was to evaluate the foreign trade of the Slovak Republic for selected years and its comparison with the selected countries of the European Union: Germany and Italy. We have found out the main items of export and import of Slovakia and the above mentioned countries. In addition to the exported and imported commodities we have also found out the most important partners of observed area and the companies that have exported the most of production from Slovakia. The result was a fact that among the most exported and imported commodities in these countries are included machinery, gadgets, devices, vehicles and other transport. Another result was a fact that the German economy is one of the most advanced in the world and Germany was the most important foreign partner of Slovakia and Italy. The most important exporters in the Slovak Republic were these companies such as Volkswagen Slovakia and Samsung Electronics Europe Logistics. **Keywords: foreign trade, export, import, commodity structure, territorial structure.**

Obsah

Obsah	5
Zoznam ilustrácií	7
Zoznam tabuliek	8
Zoznam skratiek a značiek.....	9
Úvod	10
1 Prehľad riešenej problematiky	12
1.1 História zahraničného obchodu a proces globalizácie	12
1.1.1 Úloha zahraničného obchodu z historického hľadiska	12
1.1.2 Globalizácia.....	12
1.2 Medzinárodný obchod	13
1.2.1 Teórie medzinárodného obchodu	13
1.3 Zahraničný obchod.....	14
1.3.1 Funkcie zahraničného obchodu	15
1.3.2 Druhy zahranično-obchodných politík.....	15
1.3.3 Nástroje zahranično-obchodnej politiky	16
1.4 Obchodná a platobná bilancia	17
1.4.1 Obchodná bilancia.....	17
1.4.2 Platobná bilancia	17
1.5 Menový kurz	18
1.5.1 Mena.....	18
1.5.2 Menový kurz	19
1.5.3 Menový trh	19
1.6 Slovenská ekonomika	20
1.6.1 Otvorenosť ekonomiky	20
1.6.2 Platobná bilancia Slovenska.....	20
1.6.3 Vývoj zahraničného obchodu Slovenska v období rokov 2006 - 2010.....	22
2 Cieľ práce.....	26
3 Metodika práce.....	27
4 Vlastná práca	29
4.1 Slovenská republika	29
4.1.1 Makroekonomické ukazovatele Slovenskej republiky v období rokov 2007 – 2010	29

4.1.2	Zahraničný obchod Slovenskej republiky v období rokov 2007 – 2010.....	29
4.1.2.1	Zahraničný obchod Slovenska v roku 2007	30
4.1.2.2	Zahraničný obchod Slovenska v roku 2008	34
4.1.2.3	Zahraničný obchod Slovenska v roku 2009	37
4.1.2.4	Zahraničný obchod Slovenska v roku 2010	41
4.2	Nemecká spolková republika	45
4.2.1	Makroekonomické ukazovatele Nemeckej spolkovej republiky v období rokov 2007 – 2010.....	45
4.2.2	Zahraničný obchod Nemeckej spolkovej republiky v období rokov 2007 – 2010	45
4.2.2.1	Zahraničný obchod Nemecka v roku 2009	46
4.3	Talianska republika	49
4.3.1	Makroekonomické ukazovatele Talianskej republiky v období rokov 2007 - 2009	49
4.3.2	Zahraničný obchod Talianskej republiky v období rokov 2007 - 2010	49
4.3.2.1	Zahraničný obchod Talianska v roku 2009	50
4.4	Porovnanie salda zahraničného obchodu SR, NSR, IT.....	53
	Záver	55
	Použitá literatúra	57

Zoznam ilustrácií

Obr. 1	Zahraničný obchod SR v období rokov 2007-2010	30
Obr. 2	Komoditná štruktúra vývozu SR v roku 2007	30
Obr. 3	Komoditná štruktúra dovozu SR v roku 2007	31
Obr. 4	Teritoriálna štruktúra vývozu SR v roku 2007	32
Obr. 5	Teritoriálna štruktúra dovozu SR v roku 2007	33
Obr. 6	Komoditná štruktúra vývozu SR v roku 2008	34
Obr. 7	Komoditná štruktúra dovozu SR v roku 2008	35
Obr. 8	Teritoriálna štruktúra vývozu SR v roku 2008	36
Obr. 9	Teritoriálna štruktúra dovozu SR v roku 2008	36
Obr. 10	Komoditná štruktúra vývozu SR v roku 2009	37
Obr. 11	Komoditná štruktúra dovozu SR v roku 2009	38
Obr. 12	Teritoriálna štruktúra vývozu SR v roku 2009	39
Obr. 13	Teritoriálna štruktúra dovozu SR v roku 2009	40
Obr. 14	Komoditná štruktúra vývozu SR v roku 2010	41
Obr. 15	Komoditná štruktúra dovozu SR v roku 2010	42
Obr. 16	Teritoriálna štruktúra vývozu SR v roku 2010	43
Obr. 17	Teritoriálna štruktúra dovozu SR v roku 2010	44
Obr. 18	Zahraničný obchod NSR v období rokov 2007 – 2010	46
Obr. 19	Komoditná štruktúra vývozu NSR v roku 2009	47
Obr. 20	Komoditná štruktúra dovozu NSR v roku 2009	47
Obr. 21	Teritoriálna štruktúra vývozu NSR v roku 2009	48
Obr. 22	Teritoriálna štruktúra dovozu NSR v roku 2009	49
Obr. 23	Zahraničný obchod IT v období rokov 2007 – 2010	50
Obr. 24	Komoditná štruktúra vývozu IT v roku 2009	51
Obr. 25	Komoditná štruktúra dovozu IT v roku 2009	51
Obr. 26	Teritoriálna štruktúra vývozu IT v roku 2009	52
Obr. 27	Teritoriálna štruktúra dovozu IT v roku 2009	53

Zoznam tabuliek

Tab. 1 Makroekonomické ukazovatele SR v období rokov 2007 – 2010	29
Tab. 2 Makroekonomické ukazovatele NSR v období rokov 2007 – 2010	45
Tab. 3 Makroekonomické ukazovatele IT v období rokov 2007 – 2009	49
Tab. 4 Saldo zahraničného obchodu SR, NSR, IT v období rokov 2007 - 2010	53

Zoznam skratiek a značiek

EÚ	Európska únia
SR	Slovenská republika
HDP	Hrubý domáci produkt
ČTK	Česká tlačová kancelária
OECD	Organisation for Economic Co-operation and Development (Organizácia pre hospodársku spoluprácu a rozvoj)
EUR	Mena a menová jednotka eurozóny
a.s.	Akciová spoločnosť
s.r.o.	Spoločnosť s ručením obmedzeným
NATO	North Atlantic Treaty Organisation (Severoatlantický pakt)
NSR	Nemecká spolková republika
IT	Talianska republika
MMF	Medzinárodný menový fond
MH SR	Ministerstvo hospodárstva Slovenskej republiky

Úvod

Zahraničný obchod súvisí s výmenou tovarov určitej krajiny s ostatnými krajinami a predstavuje jeden z druhov zapojenia národného hospodárstva do svetového hospodárstva v rámci svetovej ekonomiky.

Zahraničný obchod zahŕňa export a import produktov. Celkový export predstavuje produkty, ktoré trvalo opúšťajú danú krajinu a produkty, ktoré opúšťajú krajinu s cieľom spracovania a následne sa vracajú späť do danej krajiny. Celkový import obsahuje tovary, ktoré vstupujú do ekonomiky danej krajiny a sú určené na spotrebu alebo ďalšie spracovanie so spätným vývozom.

Do odvetvia zahraničného obchodu patrí podľa evidencie a ekonomickej štatistiky Slovenskej republiky činnosť všetkých podnikateľských subjektov, právnických a fyzických osôb, uskutočňujúcich vývoz a dovoz formou obchodného tovaru. Pre slovenskú ekonomiku je zahraničný obchod rozhodujúcim faktorom, pretože sa podstatne podieľa na tvorbe hrubého domáceho produktu.

Najpodstatnejšími priemyslami, ktoré sa podieľali na vývoze a dovoze Slovenskej republiky boli automobilový a elektrotechnický priemysel. V poslednom období dochádza k rozpínaniu automobilového priemyslu, ktorý najmä prostredníctvom spoločností Volkswagen, PSA a KIA, je nielen významným zamestnávateľom, ale je tiež tvorcom podstatného vývozu zo Slovenska.

Najpodstatnejšia časť produkcie Slovenskej republiky je vyvázaná a dovážaná v rámci Európskej únie, zároveň vstupom do Európskej únie sa jednoznačne rozšíril voľný trh pre slovenských exportérov v rámci európskeho priestoru, ale aj vo vzťahu k tretím trhom, kde má únia ako celok lepší prístup, aký mala Slovenská republika pred vstupom do únie.

Významom práce bolo zistiť druhy produktov v rámci harmonizovaného systému, ktoré boli najviac vyvážane a dovážané na územie Slovenska, teda aká bola komoditná štruktúra za dané obdobie a zároveň určiť najdôležitejších obchodných partnerov, teda teritoriálnu štruktúru zahraničného obchodu.

Súčasťou práce bolo aj zisťovanie najvýznamnejších exportérov, t.j. spoločnosti, ktoré sa svojou činnosťou najviac podieľali na vývoze produktov zo Slovenskej republiky.

Ďalším poslaním bolo určenie najpodstatnejších tovarov a zahraničných partnerov v rámci dovozu a vývozu vybraných krajín Európskej únie, t.j. Nemecka a Talianska.

Zahranický obchod je pre ekonomiku každej krajiny veľmi podstatný, pretože ju dynamizuje a umožňuje za výhodnejších podmienok získať technicky dokonalejšie výrobky, a preto je užitočné venovať tejto téme dostatočnú pozornosť.

1 Prehľad riešenej problematiky

1.1 História zahraničného obchodu a proces globalizácie

Kubišta, V. (2009) uvádza, že vplyv zahraničného obchodu na ekonomiky krajín vo svetovom meradle podstatne posilnil po 2. svetovej vojne a v posledných desaťročiach sa v stále viac globalizovanom svete neustále zvyšuje.

1.1.1 Úloha zahraničného obchodu z historického hľadiska

Kubišta, V. (2009) tiež hovorí, že pri hodnotení úlohy zahraničného obchodu v ekonomike, a to z historického pohľadu, je zjavné, že táto forma ekonomického pohybu cez hranice je formou najstaršou, svojím rozsahom dodnes patrí k formám najrozšírenejším a vysoko dynamickým.

Zvyšovanie dynamiky a diverzifikácie štruktúry zapojovaním zemí do medzinárodnej del'by práce má svoje príčiny v pôsobení viacerých faktorov:

- povojnové rekonštrukcie,
- technický pokrok – rast špecializácie,
- vytláčovanie zmeny konečných výrobkov zmenou súčiastok, komponentov,
- rast podielu služieb spojených so zmenou výrobkov,
- stimulácia obchodu ako sprievodný jav rastu priamych zahraničných investícií,
- globalizačné procesy.

1.1.2 Globalizácia

Pichanič, M. (2004) definuje globalizáciu ako svetový proces, ktorý tvorí svet, jeho ekonomické systémy a jeho národné spoločnosti viacej homogénnejšie, integrovanejšie a navzájom od seba závislejšie.

Beck, U. (2004) tvrdí, že politická spolupráca medzi národnými štátmi sa musí vybudovať, aby sa obmedzil alebo zamedzil „špinavý obchod“, ktorý dokážu zorganizovať globálne podniky na minimalizáciu daňového zaťaženia a maximalizáciu štátnych subvencií.

Ubřeziová, I. (2008) uvádza, že globalizáciu môžeme chápať ako:

- užšiu integráciu obyvateľov našej planéty, ku ktorej dochádza v dôsledku významného zníženia nákladov na dopravu a prenos informácií, tovarov, služieb, vedomosti, kapitálu a v menšej miere aj ľudí cez hranice,
- fenomén, ktorý mení vlastnosti svetového hospodárstva a ovplyvňuje podstatu úspešných hospodárskych prístupov, čo zvyšuje potrebu zabezpečiť udržateľnosť hospodárskeho rozvoja,
- proces, ktorý obsahuje stimuly hospodárskej výkonnosti a má celý rad pozitívnych efektov na rast produktivity práce a prínosov z obchodu, rýchlosť inovácií, modernizáciu a reorganizáciu produkčných a potrebných štruktúr, posilňovanie konkurencie, dostupnosť kapitálu a na elimináciu historických bariér geografického umiestnenia a vzdialenosti trhov,
- postavenie „svetových občanov“ v globálnej kultúre, globálnej ekonomike a v globálnom životnom prostredí.

1.2 Medzinárodný obchod

Uramová, M., Lacová, Ž., Hronec, M. (2010) definujú medzinárodný obchod ako najstaršiu formu vonkajších ekonomických vzťahov, pre ktorej dochádza k výmene statkov cez geografické hranice národných ekonomík. Je výsledkom prerastania deľby práce do medzinárodnej deľby práce a prejavuje sa špecializáciou výrobcov na medzinárodnej úrovni.

1.2.1 Teórie medzinárodného obchodu

Klasické teórie medzinárodného obchodu

Arendáš, M. (2007) vraví, že prístup klasických teórií k téme medzinárodného obchodu je typický z hľadiska ponuky. Dôležitú úlohu hrajú náklady ponuky, teda výrobné náklady, či ide o Smithove absolútne výhody alebo Ricardove komparatívne výhody.

Adam Smith v diele *Pojednanie o podstate a príčinách bohatstva národov* (r.1776) venoval veľkú pozornosť medzinárodnej deľbe práce. Základom medzinárodnej deľby práce boli podľa neho prirodzené výhody, ktoré spôsobujú, že jedna krajina vyrába určitý tovar lacnejšie, teda s nižšími absolútnymi nákladmi, ako krajiny ostatné.

Teóriu komparatívnych výhod sformuloval David Ricardo vo svojom diele *Zásady politickej ekonómie a zdaňovania* (r.1817), kde predpokladá, že medzinárodná

deľba práce so sebou nesie potencionálne rôzne ekonomické výhody pre obidve krajiny, a to aj vtedy, keď medzi nimi nie sú len rozdiely v absolútnych nákladoch pri produkcii oboch tovarov. Podľa tejto teórie, pri voľnom obchode sa bude každá krajina špecializovať na výrobu a export tých tovarov, ktoré môže produkovať relatívne lacnejšie ako partnerská krajina a dovážať tie tovary, pri výrobe ktorých majú iné krajiny relatívne nižšie komparatívne náklady.

Lipková, E. (2004) definuje, že podľa teórie absolútnych výhod krajiny vyvážajú tie tovary, ktoré vyrábajú s nižšími nákladmi a dovážajú tie tovary, ktoré iné krajiny vyrábajú s nižšími nákladmi, t.j. dosahujú v ich výrobe absolútne výhody.

Neoklasické teórie medzinárodného obchodu

Arendáš, M. (2007) tiež uvádza, že neoklasické teórie skúmali problematiku aj z pohľadu dopytu. Predstavitelia týchto teórií rozšírili analýzu zo skúmania výroby za konštantných nákladov na skúmanie rastúcich alebo klesajúcich nákladov (napr. G. Haberler). Aplikovali na oblasť medzinárodného obchodu dôležité neoklasické princípy: hraničnej užitočnosti (A. Marshall), substitučných nákladov (G. Haberler) a indiferenčnú krivku (F. Y. Edgeworth).

Súčasná teória medzinárodného obchodu

Arendáš, M. (2007) ďalej uvádza, že nový prístup sa prejavil napríklad v skúmaní mobility výrobných faktorov medzi krajinami, testovaní teórií medzinárodného obchodu (Leontievove testovanie Hackseher-Ohlinovej teórie a D.Mac-Douglasove testovanie teórie komparatívnych nákladov) a v skúmaní problematiky medzinárodného obchodu z pohľadu teórie blahobytu (Samuelsonova analýza zisku z medzinárodného obchodu).

1.3 Zahraničný obchod

Uramová, M., Lacová, Ž., Hronec, M. (2010) uvádzajú rozdiel medzi medzinárodným a zahraničným obchodom. Pri zahraničnom obchode ide o pohľad z jednej ekonomiky smerom von, pri medzinárodnom obchode ide o nadnárodný pohľad.

Export

Choluj, V. (2009) definuje export, teda vývoz ako činnosť, cieľom ktorej je predaj tovaru alebo služieb do zahraničia. Vývoz u nás uskutočňujú fyzické osoby (na základe živnostenského oprávnenia) a právnické osoby (na základe zápisu do obchodného registra). Vývoz sa realizuje zvyčajne so zámerom získať zaň devízové prostriedky.

Import

Choluj, V. (2009) definuje import, t.j. dovoz ako jednu zo základných zahraničnoobchodných činností, ktorá umožňuje získať, či už výmenou za vývoz iného tovaru alebo formou úhrady devízových prostriedkov, úžitkové hodnoty vyrobené v zahraničí.

1.3.1 Funkcie zahraničného obchodu

Kubišta, V. (2009) vraví, že prostredníctvom objektívne danej rôznej intenzity zahraničného obchodu rôznych typov ekonomík možno charakterizovať obecné platné funkcie zahraničného obchodu v ekonomiky:

- funkcia transformačná – riešenie problémov nekomplexnej surovinovej a palivovej bázy, obmedzení daných klimatickými podmienkami a inými prírodnými faktormi,
- faktor ovplyvňujúci vnútornú rovnováhu v otvorenej ekonomike,
- faktor ovplyvňujúci ekonomický rast,
- za určitých podmienok sa prejavuje ako bariéra ekonomického rastu.

1.3.2 Druhy zahranično-obchodných politík

Arendáš, M. (2007) uvádza, že rozlišujeme protekcionársku a liberálnu politiku.

Protekcionárska politika je charakteristická širokým aplikovaním rôznych ekonomických a mimoekonomických nástrojov na ochranu vlastnej ekonomiky a jej záujmov. Z ekonomických nástrojov sú to napr. clá, dovozné prirážky, kvóty, ako aj iné obmedzenia až po zákazy vlády. Z mimoekonomických opatrení sú to napr. príkazy nedovážať alebo vyvážať určitý sortiment, priame zákazy alebo podpora kúpy domácej produkcie.

Liberálna zahranično-obchodná politika je charakteristická tým, že ekonomické subjekty môžu priamo vstupovať do zahranično-obchodných vzťahov. Umožňuje voľný

pohyb tovarov, služieb, pracovných síl a kapitálu je čiastočne pod kontrolou vlády v súlade s cieľmi hospodárskej politiky.

Medzi najvýznamnejšie výhody liberálnej politiky možno považovať:

- postupné obmedzovanie monopolných zvyklostí domácich výrobcov,
- rozšírenie sortimentu pri uspokojovaní potrieb,
- zvýšenie konkurencie na domácom trhu,
- zvyšovanie efektívnosti využívania komparatívnych výhod v technike, výrobe, prírodných zdrojoch, kvalite pracovných síl a obchode,
- širšie uplatnenie ekonomiky na svetovom trhu,
- zrýchlenie ekonomického rastu, tým aj zvýšenie zamestnanosti, cenovú stabilitu a zvýšenie životného štandardu.

1.3.3 Nástroje zahranično-obchodnej politiky

Pokrivčák, J. (2008) hovorí, že vláda disponuje celým radom nástrojov, ktorými môže ovplyvňovať medzinárodný obchod. K nim patria clá, kvóty, exportné dotácie... Jednotlivé nástroje majú rôzny dopad na účastníkov trhu.

Clo zvyšuje cenu importovaného tovaru, čím sa zahraničné výrobky stanú menej konkurencieschopné. Nižšia konkurencia zo zahraničia umožní domácim výrobcom zvýšiť výrobu, ale aj ceny. Domácim výrobcom teda clo prospieva, lebo rast výroby a vyššie ceny sa prejavia vo zvýšenom zisku.

Dovozná kvóta je kvantitatívnym obmedzením importu. Kvóty sú oveľa menej viditeľné a transparentné ako clá. Je veľmi ťažko odhadnúť pre danú kvótu ekvivalentné clo. Kvóty dokážu izolovať domáci trh aj v prípade nárastu zahraničnej konkurencieschopnosti. Ak sa domáci trh chráni clom, nárast efektívnosti zahraničných firiem spôsobí zvýšenie vývozu na chránený domáci trh. V prípade aplikácie dovoznej kvóty sa však nič nezmení a relatívne efektívnejšie firmy nedokážu vyvážať viac tovaru ako je množstevná kvóta.

Exportná dotácia je platba firme alebo jednotlivcovi za export tovaru do zahraničia. Forma exportnej dotácie môže byť buď špecifická alebo hodnotová. V prvom prípade sa platí za každú vyvezenú jednotku tovaru vopred stanovená čiastka, v druhom prípade sa platí určité percento z realizovanej hodnoty vývozu.

Neumann, P., Žamborský, P., Jiránková, M (2010) definujú *dovozné clo* ako nepriamu daň uvalenú na dovoz tovaru do krajiny.

Clo má dve základné funkcie – fiškálnu a ochrannú. Fiškálna funkcia cla spočíva v dodatočných príjmoch štátneho rozpočtu z vybraného cla. Clo tiež chráni domácich výrobcov pred zahraničnou konkurenciou, z čoho vyplýva ochranná funkcia.

Kvóta je kvantitatívne obmedzenie tovaru. Vláda podmieniť dovoz určitého výrobku vydaním dovozných licencií. Tie potom vydáva iba v obmedzenom počte, aby dovoz danej komodity dosiahol dopredu stanovené hodnoty.

1.4 Obchodná a platobná bilancia

1.4.1 Obchodná bilancia

Arendáš, M. (2007) tvrdí, že obchodná bilancia (Balance of trade) vyjadruje pomer medzi hodnotou vývozu a dovozu tovarov za určité časové obdobie. Rozdiel medzi hodnotou exportovaného a importovaného tovaru tvorí saldo obchodnej bilancie, ktoré môže byť aktívne, pasívne alebo vyrovnané (čistý export). Ak je vývoz väčší ako dovoz, ide o aktívnu obchodnú bilanciu, ak je dovoz väčší ako vývoz, ide o pasívnu obchodnú bilanciu.

Obchodná bilancia svojou povahou patrí do hmotných bilancií, zatiaľ čo platobná bilancia je jednoznačne peňažnou bilanciou.

Kubišta, V. (2009) uvádza, že obchodná bilancia zachycuje vývoz a dovoz tovarov (nie služieb). Vývozy a dovozy služieb sú predmetom bilancie služieb. Zaraďujeme sem dopravu, cestovný ruch, komunikačné, stavebné, poisťovacie, finančné, počítačové a informačné služby, licenčné poplatky, iné obchodné služby, osobné, kultúrne, rekreačné a vládne služby.

1.4.2 Platobná bilancia

Neumann, P., Žamborský, P., Jiránková, M. (2010) definujú platobnú bilanciu ako štatistický záznam ekonomických transakcií subjektov danej krajiny s ekonomickými subjektmi zo zvyšku sveta za určité obdobie, spravidla jedného roku.

Arendáš, M. (2007) vraví, že podobne ako vnútorný obchod aj medzinárodný obchod sa uskutočňuje prostredníctvom peňazí. Všetky medzinárodné pohyby tovarov, služieb výrobných faktorov, pohľadávok a záväzkov, idúce z krajiny do krajiny, sa odzrkadľujú v platobnej bilancii danej krajiny.

Platobná bilancia (Balance of payment) vyjadruje pomer medzi súhrnom všetkých platieb, ktoré prichádzajú do krajiny a súhrnom všetkých platieb zo zahraničia za určité časové obdobie. Zahŕňa všetky platby bez ohľadu na to, z akých príčin vznikli a v ktorom období sa realizoval pohyb tovaru a služieb.

Baránik, M., Habánik, J. (2002) uvádzajú, že platobná bilancia zachytáva pohyb tovarov, služieb, výrobných faktorov, pohľadávok a záväzkov danej ekonomiky so zahraničím za určité obdobie.

Kubišta, V. (2009) definuje platobnú bilanciu ako systematický, štatistický záznam ekonomických transakcií uskutočnených medzi domácou ekonomikou a zvyškom sveta za určité časové obdobie. Jedná sa teda výhradne o transakcie medzi tuzemcami a cudzincami, pričom za tuzemca je považovaná fyzická osoba s trvalým pobytom v tuzemsku alebo právnická osoba so sídlom v tuzemsku. Cudzinci sú všetky fyzické a právnické osoby, ktoré nemožno označiť ako tuzemcov.

1.5 Menový kurz

1.5.1 Mena

Serenčes, P. (2006) uvádza, že mena je zákonom upravená sústava prvkov peňažného obehu v krajine. Vznikla evolučne ako výsledok rozvoja výroby, deľby práce a výmeny tovaru. Predstavuje univerzálny tovar, ktorý slúži predovšetkým na vyjadrenie cien tovaru, na ich kúpu a predaj a na realizáciu rôznych platieb.

Beňová, E. (2005) tvrdí, že menovou alebo peňažnou sústavou sa rozumie spôsob vydávania a obehu peňazí, platný v istej krajine a upravený zákonodarstvom, ktoré rieši najmä vzťah menového kovu a peňazí.

1.5.2 Menový kurz

Kubišta, V. (2009) definuje menový kurz ako numerickú premennú, ktorá vyjadruje kvantitatívny vzťah dvoch mien, ktoré tvoria menový pár. V podstate ide teda o cenu jednej meny vyjadrenou v jednotkách meny druhej. Rozlíšiť môžeme dva základné druhy zápisu menového kurzu – menový kurz zapísaný v priamej kotácii a menový kurz zapísaný v nepriamej kotácii.

Menový kurz v priamej kotácii udáva počet jednotiek domácej meny, ktoré sú potrebné na nákup jednej jednotky zahraničnej meny.

Menový kurz zapísaný v nepriamej kotácii vyjadruje počet jednotiek zahraničnej meny, ktoré je potrebné vydať na nákup jednej jednotky meny domácej.

Serenčేశ, P. (2006) hovorí, že menové kurzy sú ceny zahraničných mien vyjadrené množstvom iných mien. Menové kurzy spájajú vnútornú ekonomiku s vonkajším svetom prostredníctvom hodnotových vzťahov. Menový kurz má kvantitatívnu a kvalitatívnu stránku. Z kvantitatívneho hľadiska je to veličina, ktorá vyjadruje pomer, v akom sa zahraničné menové jednotky vzájomne prepočítavajú. Pri kvalitatívnej stránke menového kurzu posudzujeme skutočnosť, prečo je práve v istom okamihu a na určitom mieste stanovený medzi rozličnými menami práve tento kvantitatívny vzťah. Zisťujeme, ktoré faktory určujú rovnovážnu úroveň menového kurzu a jeho zmeny v daných menových, ekonomických, politických a sociálnych podmienkach. Dochádzame k záveru, že kurz je zložitá menová veličina, ktorá vyjadruje cenu zahraničných mien v domácej mene alebo cenu domácej meny v zahraničných menách.

1.5.3 Menový trh

Kubišta, V (2009) uvádza, že trhový menový kurz sa utvára na menovom trhu vzájomnou interakciou ponuky a dopytu. V najširšom zmysle slova zahŕňa menový trh všetky meny, s ktorými sa na svetových trhoch obchoduje. Pre determináciu konkrétneho menového kurzu je však dôležitá predovšetkým situácia na trhu príslušného menového páru.

Základné vzťahy na menovom trhu sa riadia rovnakými princípmi ako vzťahy na trhu ostatných komodít. Rast dopytu po určitej mene zvyšuje cenu tejto meny, rast ponuky cenu naopak znižuje. Pokles dopytu po určitej mene znižuje cenu tejto meny, pokles ponuky ju naopak zvyšuje.

1.6 Slovenská ekonomika

Baránik, M., Habánik, J. (2002) uvádzajú, že pre slovenskú ekonomiku je charakteristický vysoký stupeň otvorenosti. Charakterizujú to základné parametre ekonomiky a to:

- vývoz
- dovoz
- podiel vývozu a dovozu na HDP.

Zoborský, I. M. (2006) uvádza, že vstupom Slovenskej republiky do EÚ sa obchod s ostatnými členskými krajinami EÚ stal vnútorným obchodom EÚ a len obchod s nečlenskými (tzv. tretie krajiny) štátmi ostáva pre Slovensko zahraničným obchodom. Pre potreby sledovania obchodu s členskými krajinami EÚ sa Slovensko prostredníctvom Štatistického úradu SR začlenilo do systému Intrastat, ktorý sa označuje ako INTRASTAT – SK. V tomto systéme sa namiesto pojmu dovoz používa termín prijatie a vývoz je nahradený pojmom odoslanie. Údaje získané v rámci systému INTRASTAT – SK sa ukladajú do databázy zahraničného obchodu spolu s údajmi o obchode s nečlenskými krajinami EÚ (EXTRASTAT). ŠÚ SR spracováva súhrnnú štatistiku zahraničného obchodu spolu.

1.6.1 Otvorenosť ekonomiky

Arendáš, M. (2007) vraví, že otvorená ekonomika je spojená s okolitým svetom obchodom tovarov a služieb, ako aj s finančnými (kapitálovými) tokmi.

Stupeň zapojenia krajiny do medzinárodného obchodu a deľby práce sa obvykle nazýva otvorenosťou krajiny, opakom je uzatvorenosť (alebo autarkia). Otvorenosť krajiny sa meria podielom exportu alebo importu na hrubom národnom produkte. Malé ekonomiky sú spravidla veľmi otvorené.

1.6.2 Platobná bilancia Slovenska

Baránik, M., Habánik, J. (2002) tvrdia, že platobná bilancia SR sa vcelku stotožňuje s platobnou bilanciou Medzinárodného menového fondu. Má túto štruktúru:

1. Bežný účet

Vyjadruje pohyb:

-
- výrobkov čiže vývoz, dovoz a saldo vývozu a dovozu alebo obchodnú bilanciu,
 - služieb, tiež vývoz a dovoz i saldo.
 - výnosy z výrobných faktorov, napr. pracovné dôchodky občanov zamestnaných v zahraničí, starobné dôchodky, zisky právnických osôb pôsobiacich v zahraničí, dividendy, úroky, nájomné a pod.
 - bežné transferové platby (prevody ako sociálne transfery, príspevky medzinárodnými organizáciami a pod.)

2. Kapitálový účet

Zachytáva kapitálové transfery ako napr. prevody akcií, odpustenie pohľadávok a pod.

3. Finančný účet

Vyjadruje vývoj pohľadávok a záväzkov rezidentov (domácich podnikateľov) danej ekonomiky voči zahraničiu. Môže sa deliť napr. na:

- priame zahraničné investície (ide o investície v zmysle finančných aktív), napr. podiel na základnom kapitáli firmy, ktorý umožňuje aktívny vplyv na riadenie firmy,
- portfóliové investície, ktoré zahŕňajú dlhopisy, malú kapitálovú účasť,
- ostatné dlhodobé i krátkodobé investície, t.j. pohyb pohľadávok a záväzkov založený na platbách za tovary a služby výrobných faktorov, na poskytovaní a splácaní úverov (ak nie sú obsiahnuté vyššie), vrátane medzinárodných úverov, na arbitrážnych transakciách s cieľom zisku z úrokových a kurzových rozdielov a pod.

4. Krátkodobé aktíva a pasíva

Ide o rezervy vyjadrujúce vývoj aktív v dispozícii centrálnej banky a to najmä zahraničných mien, zlata, EUR a pod.

5. Kapitálový a finančný účet spolu

Ide o súčet položiek 2., 3., 4.

6. Ostatné nezačlenené položky

Vrátane chýb a omylov vyjadrujúce rozdiel medzi výsledkom bežného účtu, kapitálového a finančného účtu na strane jednej a zmenou rezerv na strane druhej

7. Celková bilancia

- monetárne zlato

-
- devízové aktíva
 - vklady
 - cenné papiere
 - obligácie a zmenky
 - nástroje peňažného trhu

8. Rezervné aktíva spolu

Platobná bilancia každú položku eviduje dvakrát, podľa uvedených pravidiel:

Kreditné položky označuje znamienkom plus a patria sem:

- vývoz tovarov a služieb
- prílev dôchodkov zo zahraničia
- dovoz kapitálu
 - zvýšenie záväzkov formou priamych zahraničných investícií, prijaté úvery a vklady, predaj dlhopisov a pod.
 - zníženie pohľadávok formou prijatých splátok úverov, pokles depozít rezidentov v zahraničí, odkúpenie podielov zahraničných investorov a pod.

Debetné položky sa označujú znamienkom mínus a zachytávajú:

- dovoz tovarov a služieb
- odlev dôchodkov a transferov
- vývoz kapitálu
- zvýšenie pohľadávok, napr. formou zvýšenia priamych zahraničných investícií v zahraničí, poskytnuté úvery do zahraničia a pod.
- zníženie záväzkov formou splatenia úverov, pokles depozít rezidentov.

1.6.3 Vývoj zahraničného obchodu Slovenska v období rokov 2006 - 2010

Zahranický obchod Slovenska v r. 2006

Šikulová, I. (2007) tvrdí, že vývoj ekonomických vzťahov Slovenska s vonkajším svetom v roku 2006 nemožno hodnotiť veľmi pozitívne. Platobná bilancia po druhýkrát v histórii samostatnej Slovenskej republiky vykázala deficit (prvýkrát v roku 1998) vo výške 4,8 % HDP.

Pokiaľ ide o zahraničný obchod SR, v roku 2006 vzrástol vývoz a dovoz v porovnaní s rokom 2005 v približne rovnakej miere, avšak celkové výsledky sa zhoršili, pričom deficit vzrástol na 91,6 mld Sk. Podiel obchodného deficitu na HDP sa tak mierne zvýšil, a to na 5,6 %. Najvyššie pasívne saldo dosiahla SR v zahraničnoobchodnej výmene s Ruskou federáciou, Kórejskou republikou a Čínskou ľudovou republikou, zatiaľ čo najvyššie aktívne saldo mala s Holandskom, Rakúskom a so Spojeným kráľovstvom. Vývoz do krajín EÚ medziročne vzrástol takmer v rovnakej miere ako celkový vývoz zo SR, zatiaľ čo dovoz z EÚ sa zvýšil v menšej miere ako celkový dovoz do SR, čo sa prejavilo stabilizáciou podielu vývozu do tohto zoskupenia na 85,1 % celkového vývozu a poklesom podielu dovozu do krajín EÚ na 68 % celkového dovozu SR. Na druhej strane, podiel dovozu z Ruska (v dôsledku rastu cien ropy), Južnej Kórey (budovanie automobilky Kia Motors Slovakia) a Číny sa v priebehu posledných dvoch rokov zvýšil.

Zahraničný obchod Slovenska v r.2007

Podľa **Šimuna, L (2008)** obchodná bilancia skončila v mínuse 21,4 miliardy korún, čo je v porovnaní s vyše 75 miliardami rok predtým výrazne lepšie číslo. Obrat zahraničného obchodu dosiahol vyše 2,8 bilióna korún a medziročne sa zvýšil o 12,7 percenta. Export bol jedným z hlavných zdrojov vysokého rastu ekonomiky a HDP. Za rok 2007 dosiahol celkovú výšku 1, 4 bilióna korún a v porovnaní s rokom 2006 sa zvýšil o 15,2 percenta. Rast bol teda o päť percentuálnych bodov vyšší, než na strane dovozov. Rozhodujúcimi sektormi pre rast dynamiky zahraničného obchodu boli automobilový, elektrotechnický a strojársky priemysel. Od toho sa odvíjala aj štruktúra vývozov a dovozov. Vo vývozoch dominovali osobné automobily a ich súčasti, a televízory.

Je pozitívne, že klesal vývoz výrobkov s nižšou pridanou hodnotou, ako sú plechy a iné polotovary zo železa alebo nelegovanej ocele. V dovozoch najväčší podiel tvorili dodávky pre tieto sektory, pričom v ich štruktúre najviac poklesli výrobky s tekutými kryštálmi a ropné plyny a uhl'ovodíky. Najmenej z odvetvového hľadiska k rastu exportu prispeli odvetvia potravinárskeho, drevárskeho, kožiarskeho, odevného a textilného priemyslu, ktorých exportná výkonnosť stagnovala, resp. mierne poklesla.

Zahraničný obchod Slovenska v r.2008

Hoffmann, P. (2009) uvádza, že následky hospodárskej krízy na zahraničný obchod SR sa začali prejavovať v poslednom štvrtroku 2008, keď sa výrazne znížil vývoz aj dovoz oproti predchádzajúcemu obdobiu roku 2007. Napriek tomu celkový vývoz roku 2008 vzrástol medziročne o 5,1% a celkový dovoz o 5%, pri pasívnom salde obchodnej bilancie -713,9 mil. eur. Podľa údajov Štatistického úradu SR najviac vzrástol vývoz televíznych prijímačov a dovoz ropných plynov a iných plynných uhl'ovodíkov. Najväčší pokles pri celkovom vývoze aj dovoze tvorili výrobky automobilového priemyslu.

Zahraničný obchod Slovenska v r. 2009

Podľa **ČTK (2010)** celkový vlašjší objem vývozov sa pre dôsledky hospodárskej krízy prepadol o päťtinu, dovozy klesli o takmer štvrtinu. Za celý rok 2009 prevýšil vývoz dovoz o 1,26 miliardy eur, ide o prvý celoročný prebytok zahraničného obchodu od roku 1994.

Za celý rok 2009 sa vývoz oproti roku 2008 prepadol o 19,9 percenta, keď dosiahol 39,68 miliardy eur. Dovozy sa znížili o 23,6 percenta na 38,43 miliardy eur. Oproti rovnakému obdobiu roka 2008 sa bilancia výrazne zlepšila, a to o viac ako dve miliardy eur.

V roku 2009 zahraničný obchod zaznamenal rekordný prebytok v objeme 1,3 miliardy eur (dve percentá z HDP), a to aj napriek významnému prepadu vývozov. Za výraznejším medziročným prepadom dovozu možno hľadať nielen pokles importov výrobných surovín a medzivstupov pre oslabený priemysel, ale aj oslabenie dopytu domácností, ktorý pociťujú nielen v maloobchode, ale aj v nižšom dopyte po importoch spotrebných tovarov.

Zahraničný obchod Slovenska v r. 2010

ČTK (2011) uvádza, že zahraničný obchod Slovenska skončil vlani s prebytkom 209,3 milióna eur, medziročne sa však jeho kladné saldo znížilo. V roku 2009 obchodná bilancia skončila s prebytkom 946,1 milióna eur. Vyplýva to z predbežných údajov, ktoré v stredu zverejnil Štatistický úrad SR. Po krízovom roku 2009, keď sa prepadol objem vývozu aj dovozu, vlani obidve položky výrazne stúpili. Export sa zvýšil o 22,5 percenta na 48,65 miliardy eur. O niečo rýchlejšie rástol dovoz, a to o 24,9 percenta na

48,44 miliardy eur. Obchodná bilancia bola v pluse väčšinu mesiacov minulého roka, s výnimkou júla, augusta a decembra. Práve v tomto období však majú najväčší exportéri, medzi ktorých patria automobilky a výrobcovia elektroniky, zvyčajne celozávodné dovolenky.

2 Cieľ práce

Hlavným cieľom bakalárskej práce bolo analyzovať a zhodnotiť zahraničný obchod Slovenskej republiky v období rokov 2007 – 2010. Súčasťou cieľa bola aj analýza zahraničného obchodu Nemeckej spolkovej republiky a Talianskej republiky a jeho porovnanie so zahraničným obchodom Slovenskej republiky.

Čiastkové ciele:

- analýza komoditnej štruktúry zahraničného obchodu Slovenskej republiky v období rokov 2007 – 2010
- analýza teritoriálnej štruktúry zahraničného obchodu Slovenskej republiky v období rokov 2007 – 2010
- analýza komoditnej štruktúry zahraničného obchodu Nemeckej spolkovej republiky v poslednom dostupnom roku
- analýza teritoriálnej štruktúry zahraničného obchodu Nemeckej spolkovej republiky v poslednom dostupnom roku
- analýza komoditnej štruktúry zahraničného obchodu Talianskej republiky v poslednom dostupnom roku
- analýza teritoriálnej štruktúry zahraničného obchodu Talianskej republiky v poslednom dostupnom roku
- komparácia zahraničného obchodu Slovenskej republiky s Nemeckou spolkovou republikou
- komparácia zahraničného obchodu Slovenskej republiky s Talianskou republikou

3 Metodika práce

Prvým krokom pri spracovaní bakalárskej práce bolo štúdium materiálov s tematikou zahraničného obchodu. Išlo o informácie z odborných kníh, skrípt, publikácií na internete aj internetových stránok.

Internetové stránky sme používali najmä pri zisťovaní údajov o exporte a importe jednotlivých tovarov, ale aj v rámci jednotlivých zahraničných partnerov Slovenskej republiky.

Zdrojmi najdôležitejších informácií bola internetová stránka Štatistického úradu Slovenskej republiky. Z tejto stránky sme čerpali údaje o makroekonomických ukazovateľoch, komoditnej štruktúre i teritoriálnej štruktúre exportu a importu Slovenska. V rámci komoditnej štruktúry išlo o percentuálne zastúpenie jednotlivých komodít na celkovom dovoze a vývoze podľa tried harmonizovaného systému. Pri teritoriálnej štruktúre sme prepočítavali jednotlivé hodnoty taktiež na percentá, aby sme zistili podiel krajín na zahraničnom obchode Slovenska. Zo stránky Štatistického úradu Slovenskej republiky sme využili aj informácie o najvýznamnejších exportéroch, ktoré sme následne porovnávali za jednotlivé roky.

Pri zisťovaní údajov o zahraničnom obchode vybraných krajín Európskej únie sme vychádzali z dvoch zdrojov, a to z internetových stránok Ministerstva hospodárstva Slovenskej republiky a Ministerstva zahraničných vecí Slovenskej republiky. Pri komoditnej a teritoriálnej štruktúre zahraničného obchodu Nemecka sme používali údaje zo stránky Ministerstva zahraničných vecí SR, kde boli údaje síce rovnaké t.j. dosahovali rovnaké hodnoty ako na stránke Ministerstva hospodárstva SR, ale boli lepšie spracované. Pri zahraničnom obchode Talianska sme využili obchodno-ekonomické informácie zo stránky Ministerstva hospodárstva SR.

Bakalárska práca pozostáva z viacerých častí.

V úvode sme predstavili problematiku zahraničného obchodu, definovali jednotlivé základné pojmy, stručne popísali zahraničný obchod Slovenskej republiky a uviedli význam spracovania danej témy.

V prehľade riešenej problematiky sme sa sústredili na vyhľadanie, preštudovanie a interpretáciu danej témy z pohľadu domácich aj zahraničných autorov a taktiež odborných článkov.

Cieľ práce bol zameraný na definíciu všeobecného cieľa, a teda predmetu riešenia, z ktorého boli odvodené jednotlivé čiastkové ciele.

Ďalšou časťou je metodika, ktorá obsahuje postupy, spôsob získavania údajov a zdroje na spracovanie tejto témy.

Vo vlastnej práci sme skúmali zahraničný obchod Slovenska za roky 2007 – 2010 všeobecne, ale aj podrobne komoditnú a teritoriálnu štruktúru zahraničného obchodu. Analyzovali sme aj zahraničný obchod Nemecka a Talianska všeobecne za rovnaké obdobie a komoditnú a teritoriálnu štruktúru podrobne za rok 2009.

Záver práce slúžil na zhodnotenie exportu a importu jednotlivých krajín a zhrnutie výsledkov vo vzťahu k cieľu, ktorý sme si stanovili.

4 Vlastná práca

4.1 Slovenská republika

Slovenská republika je vnútrozemský štát v strednej Európe. Po rozpade Rakúsko - Uhorska v roku 1918 bolo Slovensko súčasťou Česko - Slovenska, okrem obdobia Prvej Slovenskej republiky a ako samostatný štát vznikla 1. januára 1993. Jej rozloha je 49 035 km² a k 30. júnu 2010 mala Slovenská republika 5 429 763 obyvateľov. Je členom OECD, od 1. mája 2004 je členom Európskej únie a od 1. januára 2009 je členom Eurozóny. Slovenská ekonomika je malá a otvorená.

4.1.1 Makroekonomické ukazovatele Slovenskej republiky v období rokov 2007 – 2010

Tab. 1

	2007	2008	2009	2010
HDP (mil. EUR)	61 555,0	67 007,3	63 050,7	65 905,5
Miera nezamestnanosti (%)	11,0	9,6	12,1	14,4
Inflácia meraná HICP (priemer v %)	1,9	3,9	0,9	0,7

Zdroj: Národná banka Slovenska a Štatistický úrad SR

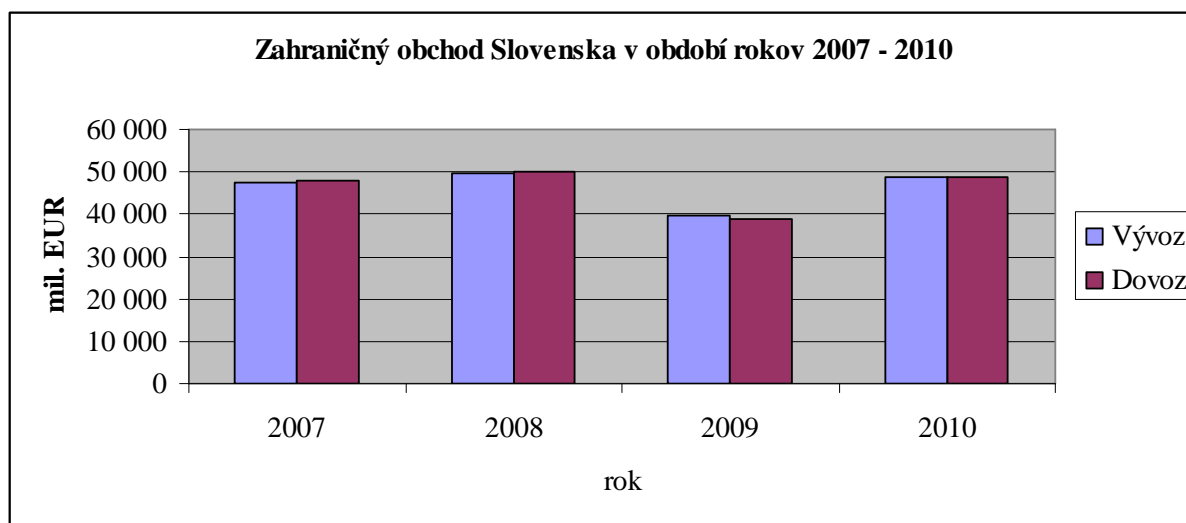
4.1.2 Zahranichný obchod Slovenskej republiky v období rokov 2007 – 2010

V roku 2007 sa zo Slovenskej republiky vyviezol tovar v hodnote 47 351 mil. EUR a doviezol tovar v hodnote 48 075,9 mil. EUR. Saldo zahraničného obchodu bolo teda pasívne v objeme 724,9 mil. EUR.

V roku 2008 vývoz vzrástol a dosahoval hodnotu 49 522,3 mil. EUR a vzrástol aj dovoz tovaru na hodnotu 50 280,1 mil. EUR. Slovenská republika vykazovala pasívne saldo v objeme 757,8 mil. EUR.

V roku 2009 výrazne poklesol vývoz, ale aj dovoz tovaru. Vývoz klesol na hodnotu 39 721, 2 mil. EUR a dovoz na hodnotu 38 775,1 mil. EUR. Tento pokles bol dôsledkom hospodárskej krízy. Saldo zahraničného obchodu bolo v tomto roku aktívne v objeme 946,1 mil. EUR.

V roku 2010 sa vývoz aj dovoz tovaru opäť zvýšil. Vyviezol sa tovar v hodnote 48 791 mil. EUR a doviezol sa tovar v objeme 48 653,5 mil. EUR. Saldo ostalo aktívne v hodnote 137,5 mil. EUR.

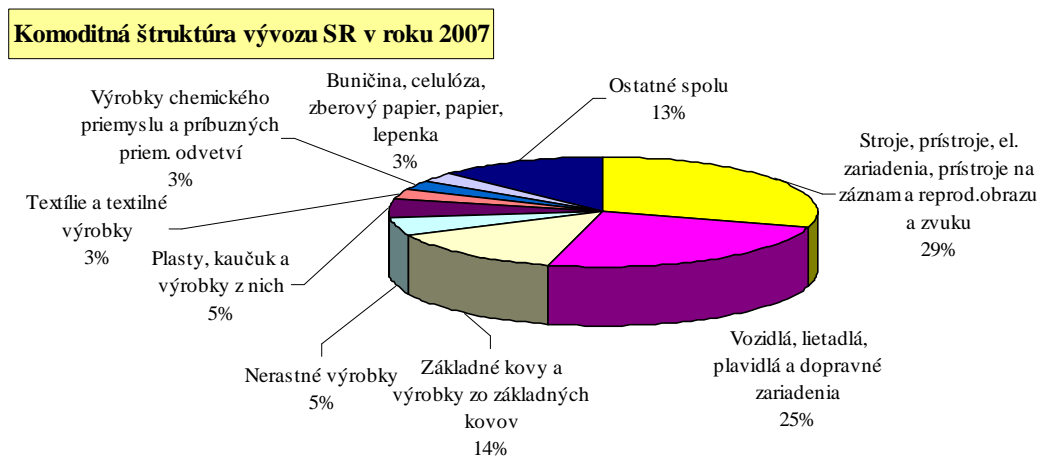

Obr. 1

Zdroj: Štatistický úrad SR

4.1.2.1 Zahraničný obchod Slovenska v roku 2007

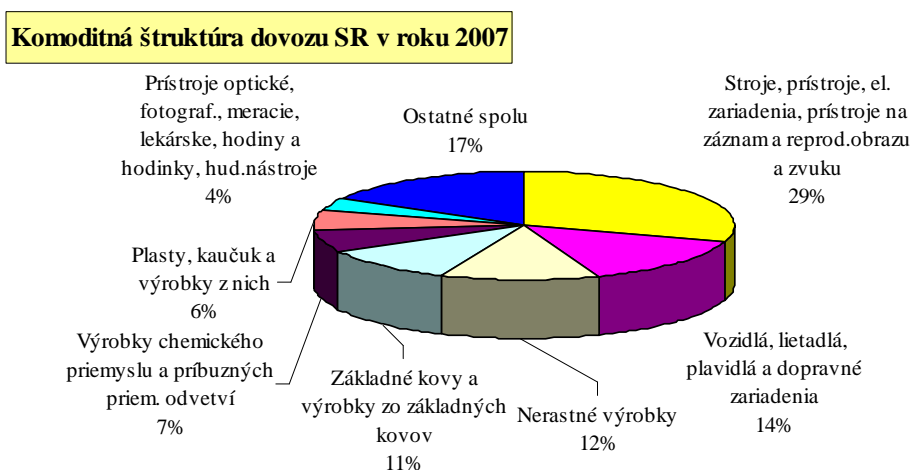
Komoditná štruktúra

Obr. 2

Zdroj: Štatistický úrad SR, celkový dovoz a vývoz podľa tried harmonizovaného systému 2007, vlastné spracovanie

V roku 2007 sa zo Slovenska vyviezol tovar v hodnote 47 350 962,36 tis. EUR. Z hľadiska tovarov bol najvýznamnejší vývoz strojov, prístrojov, elektrických zariadení, prístrojov na záznam a reprodukciu obrazu a zvuku. Tejto komodity sa vyviezlo v objeme 14 063 708,83 tis. EUR, čo predstavovalo 29% celkového vývozu. Z tejto kategórie bol dôležitý export televíznych prijímačov, a to produkcie SONY a SAMSUNG. Rozhodujúci bol aj vývoz vozidiel a iných dopravných zariadení, ktorých sa vyviezlo v hodnote 11 616 704,71 tis. EUR. Z tejto kategórie to bol najmä vývoz osobných automobilov značiek Peugeot, KIA a Volkswagen. Treťou najdovážanejšou komoditou boli základné kovy a výrobky z nich.

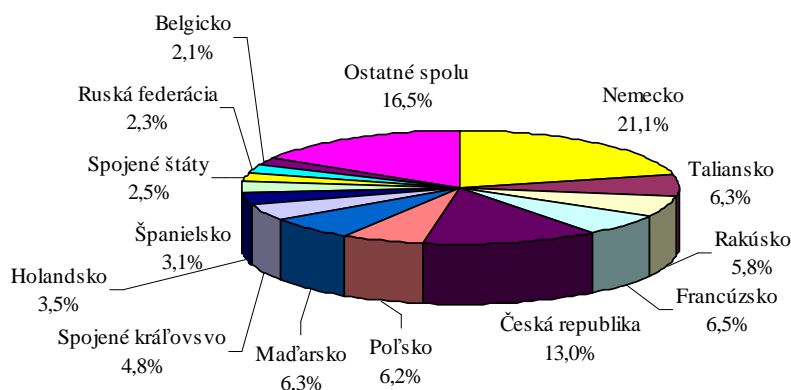
Obr. 3

Zdroj: : Štatistický úrad SR, celkový dovoz a vývoz podľa tried harmonizovaného systému 2007, vlastné spracovanie

V tomto roku sa na Slovensko doviezol tovar v hodnote 48 075 948,14 tis. EUR. Štruktúra dovozu bola podobná štruktúre vývozu, okrem dovozu optických, fotografických, meracích prístrojov, ktorý tvoril 4% z celkového dovozu.

Z hľadiska komodít bol najvýznamnejší dovoz strojov, prístrojov, elektrických zariadení, prístrojov na záznam a reprodukciu obrazu a zvuku, ktorý tvoril 29% celkového dovozu a predstavoval hodnotu 14 481 511,85 tis. EUR a tiež import motorových vozidiel, častí, súčastí a príslušenstva motorových vozidiel, ktorý bol v hodnote 6 814 334,52 tis. EUR a tvoril 14% celkového importu. Treťou najvýznamnejšou komoditou z hľadiska dovozu boli nerastné výrobky, ktoré boli dovezené v hodnote 5 802 513,19 tis. EUR.

Teritoriálna štruktúra vývozu SR v roku 2007

Obr. 4

Zdroj: Štatistický úrad SR, štruktúra zahraničného obchodu podľa krajín 2007, vlastné spracovanie

Takmer 87% celkového vývozu Slovenskej republiky v roku 2007 tvoril obchod s EÚ. Najviac slovenských produktov sa vyviezlo do Nemecka, Českej republiky, Francúzska, Talianska, Maďarska, Poľska a Rakúska. Okrem EÚ sa na celkovom vývoze značne podieľali Spojené štáty a Rusko.

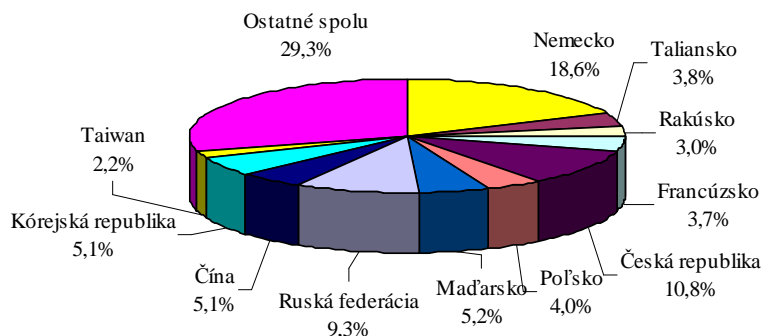
Do Nemecka sa vyviezol tovar v hodnote 9 990 837 tis. EUR, čo predstavovalo 21,1% z celkového vývozu. Druhou najpodstatnejšou krajinou bolo Česko, kde sa vyviezla produkcia v objeme 6 133 745 tis. EUR, t.j. 13% celkového vývozu a treťou najvýznamnejšou krajinou z hľadiska exportu bolo Francúzsko, kde sa vyviezol tovar v hodnote 3 084 573 tis. EUR, čo tvorilo 6,5% celkového exportu.

Takmer 69% celkového importu tvorili výrobky a služby z EÚ. Najviac výrobkov sa doviezlo z Nemecka, Česka, Ruska, Maďarska, Číny a Kórejskej republiky. Teritoriálna štruktúra dovozu sa líši od teritoriálnej štruktúry vývozu z hľadiska krajín Ázie, ktoré sa významne podieľajú na celkovom importe.

Najväčším dovozcom bolo Nemecko, z ktorého sa do Slovenskej republiky doviezol tovar v hodnote 8 929 453 tis. EUR, import z tejto krajiny tvoril 18,6% celkového importu. Druhou najdôležitejšou krajinou z pohľadu dovozu bola Česká republika, z ktorej sa doviezol tovar v hodnote 5 190 997 tis. EUR a tretie miesto patrilo

Rusku, odkiaľ sa doviezol tovar v hodnote 4 495 090 tis. EUR, čo bol 9,3%-ný podiel na celkovom importe.

Teritoriálna štruktúra dovozu SR v roku 2007

Obr. 5

Zdroj: Štatistický úrad SR, štruktúra zahraničného obchodu podľa krajín 2007, vlastné spracovanie

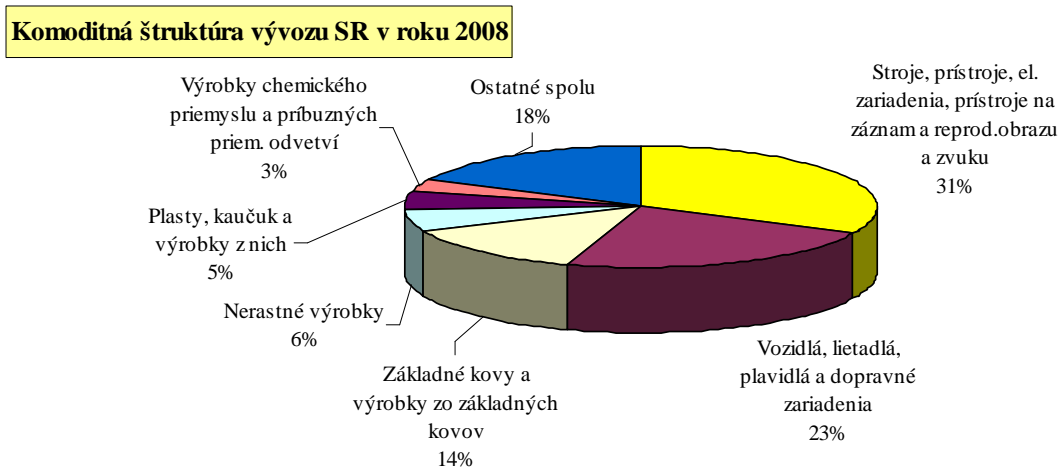
Najvýznamnejší exportéri

V zahraničnom obchode SR v roku 2007 bol podiel desiatich najväčších exportérov na celkovom vývoze 42,5%. Podľa veľkosti vývozu môžeme určiť nasledovné poradie exportérov:

1. VOLKSWAGEN SLOVAKIA, a.s.
2. Samsung Electronics Europe Logistics B.V.
3. U.S. Steel Košice, s.r.o.
4. SLOVNAFT, a.s.
5. PCA Slovakia, s.r.o.
6. KIA Motors Slovakia, a.s.
7. SAMSUNG Electronics Slovakia, s.r.o.
8. SONY SLOVAKIA s.r.o.
9. Slovnaft Petrochemicals, s.r.o.
10. Mondi Business Paper SCP, a.s.

4.1.2.2 Zahraničný obchod Slovenska v roku 2008

Komoditná štruktúra

Obr. 6

Zdroj: Štatistický úrad SR, celkový dovoz a vývoz podľa tried harmonizovaného systému 2008, vlastné spracovanie

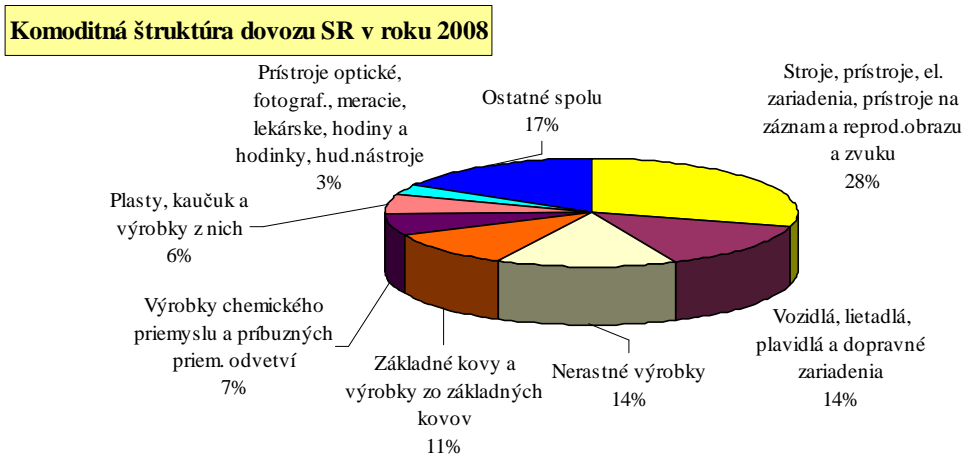
V porovnaní s rokom 2007 vzrástol celkový vývoz o 4,4%, a to z 47 350 962,36 tis. EUR na 49 522 270,61 tis. EUR.

Z hľadiska vývozu boli najvýznamnejšou komoditou stroje, prístroje, elektrické zariadenia, prístroje na záznam a reprodukciu obrazu a zvuku, ktorých sa zo Slovenska exportovalo v hodnote 15 910 340,14 tis. EUR, čo bolo o 1 846 631,31 tis. EUR viac v porovnaní s rokom 2007. Významný bol aj vývoz vozidiel a iných dopravných zariadení, ktorý však klesol oproti predchádzajúcemu roku o 314 914,69 tis. EUR. Treťou najvýznamnejšou komoditou ostali základné kovy a výrobky z nich, ktorých vývoz sa zvýšil z hodnoty 6 598 134,58 tis. EUR na 6 846 921,98 tis. EUR, t.j. o 248 787,40 tis. EUR. Poradie prvých troch najdovážanejších komodít sa oproti roku 2007 nezmenilo.

Celkový dovoz SR v roku 2008 oproti roku 2007 taktiež vzrástol o 4,4% z 48 075 948,14 tis. EUR na 50 280 062,02 tis. EUR.

Najviac sa doviezlo strojov, prístrojov, elektrických zariadení, a to v objeme 14 763 956,85 tis. EUR, čo bol nárast oproti predchádzajúcemu roku o 282 445,00 tis. EUR. Druhou najdovážanejšou komoditou boli nerastné výrobky, ktorých dovoz stúpol

na 7 105 131,28 tis. EUR a tvorili 14,1% celkového dovozu. Tretími najdovážanejšími boli vozidlá a dopravné zariadenia. Ich dovoz stúpol v porovnaní s rokom 2007 o 221 079,08 tis. EUR na 7 035 413,60 tis. EUR. Oproti predchádzajúcemu roku sa teda vymenilo poradie druhej a tretej najdovážanejšej komodity.

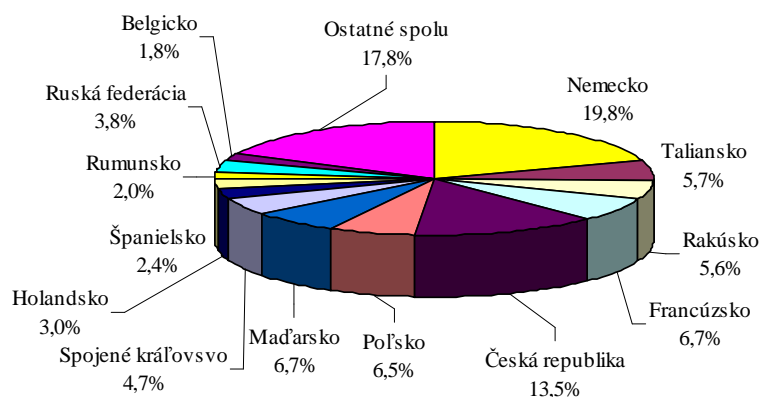
Obr. 7

Zdroj: Štatistický úrad SR, celkový dovoz a vývoz podľa tried harmonizovaného systému 2008, vlastné spracovanie

Teritoriálna štruktúra

Teritoriálna štruktúra vývozu sa oproti predchádzajúcemu roku výrazne nezmenila a tromi najdôležitejšími krajinami ostali Nemecko, Česká republika a Francúzsko. Najpodstatnejšou krajinou ostalo Nemecko, napriek tomu že vývoz do tejto krajiny sa v porovnaní s rokom 2007 znížil na 9 785 451 tis. EUR, t.j. o 205 386 tis. EUR. Ďalšou krajinou v poradí bola Česká republika, kde sa vyviezol tovar v objeme 6 702 089 tis. EUR, teda o 568 344 tis. EUR viac ako predchádzajúci rok. Do Francúzska bol vyvezený tovar v hodnote 3 342 007 tis. EUR, o 257 434 tis. EUR viac ako v roku 2007.

Teritoriálna štruktúra vývozu SR v roku 2008

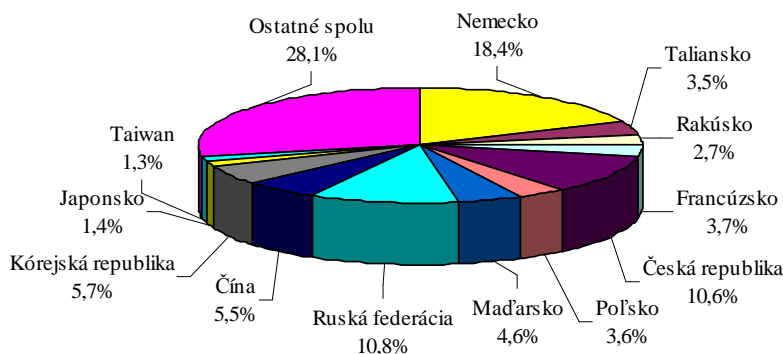

Obr. 8

Zdroj: Štatistický úrad SR, štruktúra zahraničného obchodu podľa krajín 2008, vlastné spracovanie

Teritoriálna štruktúra dovozu sa taktiež významne nezmenila. Poradie prvých troch štátov sa zmenilo na druhej a tretej priečke, pričom objem dovozu zo všetkých troch štátov zvýšil. Najviac tovarov sa dovážalo z Nemecka, a to v objeme 9 267 042 tis. EUR, teda o 337 589 tis. EUR viac ako v predchádzajúcom roku. Najvýraznejší nárast dovozu zaznamenalo Slovensko z Ruska, a to o 947 250 tis. EUR viac ako v roku 2007. Tretím najvýznamnejším dovozcom bolo Česko, odkiaľ sa doviezol tovar v hodnote 5 330 661 tis. EUR, čo bol taktiež nárast oproti minulému roku, a to 139 664 tis. EUR.

Teritoriálna štruktúra dovozu SR v roku 2008

Obr. 9

Zdroj: Štatistický úrad SR, štruktúra zahraničného obchodu podľa krajín 2008, vlastné spracovanie

Najvýznamnejší exportéri

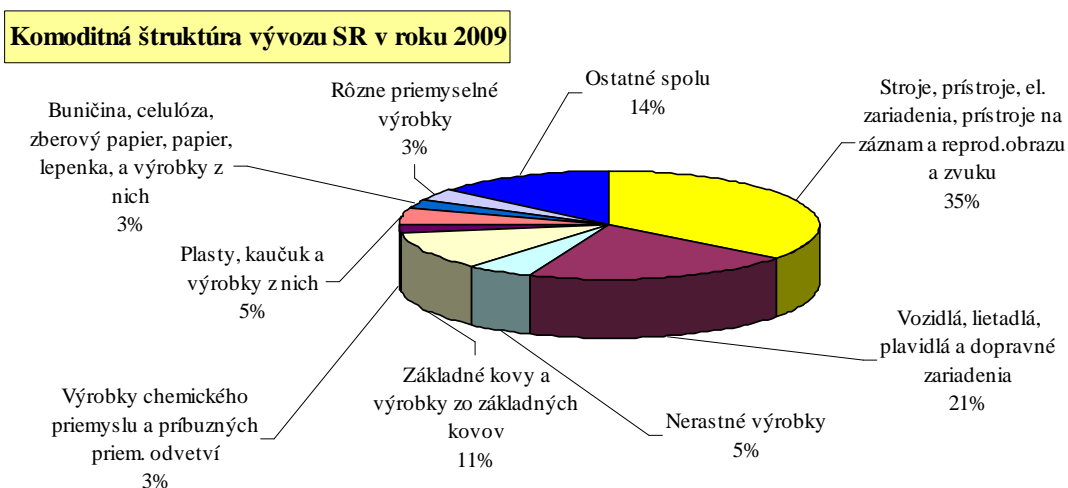
V roku 2008 sa podiel desiatich najvýznamnejších exportérov zvýšil zo 42,5% v roku 2007 na 42,7%. Zoznam desiatich najväčších exportérov bol nasledovný:

1. VOLKSWAGEN SLOVAKIA, a.s.
2. Samsung Electronics Europe Logistics B.V.
3. U.S. Steel Košice, s.r.o.
4. SLOVNAFT, a.s.
5. KIA Motors Slovakia, a.s.
6. PCA Slovakia, s.r.o.
7. SONY SLOVAKIA s.r.o.
8. SAMSUNG Electronics Slovakia, s.r.o.
9. Mondi Business Paper SCP, a.s.
10. Continental Matador Truck Tires s.r.o.

Na prvých štyroch miestach sa poradie vývozcov nezmenilo a na ďalších priečkach došlo k zmene poradia. Do prvej desiatky sa teda nedostala firma Slovnaft Petrochemikals, s.r.o. a naopak novou firmou v desiatke oproti predchádzajúcemu roku bola Continental Matador Truck Tires s.r.o.

4.1.2.3 Zahraničný obchod Slovenska v roku 2009

Komoditná štruktúra

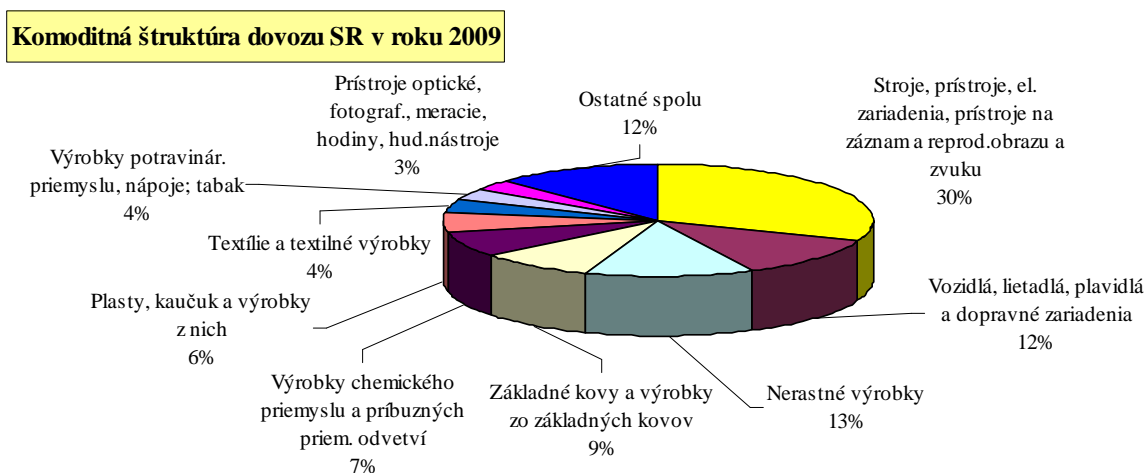

Obr. 10

Zdroj: Štatistický úrad SR, celkový dovoz a vývoz podľa tried harmonizovaného systému 2009, vlastné spracovanie

V roku 2009 nastal výrazný pokles exportu, a to o 18,9% oproti predchádzajúcemu roku. V roku 2008 sa vyviezol tovar v hodnote 49 522 270,61 tis. EUR a v roku 2009 dosahoval vývoz hodnotu 39 721 193,27 tis. EUR. Tento pokles bol spôsobený dopadom hospodárskej krízy.

Prvé tri najviac exportované komodity sa oproti predchádzajúcemu roku nezmenili. Opäť sa najviac vyvážali stroje, prístroje a elektrické zariadenia. Vývoz tejto komodity sa však oproti roku 2008 znížil o 1 865 932,91 tis. EUR a dosahoval hodnotu 14 044 407,23 tis. EUR. Výrazne sa znížil aj vývoz vozidiel a dopravných zariadení, a to z 11 301 790,02 tis. EUR na 8 230 393,97 tis. EUR. Export tejto komodity sa znížil až o 3 071 396,05 tis. EUR. Vývoz tretej najdôležitejšej komodity sa taktiež znížil. Oproti minulému roku klesol vývoz základných kovov a výrobkov z nich o 2 386 681,41 tis. EUR a dosahoval tak objem 4 460 240,57 tis. EUR. Vývoz takmer všetkých komodít klesol, avšak vývoz zbraní a streliva vzrástol o 4 096,13 tis. EUR.

Obr. 11

Zdroj: Štatistický úrad SR, celkový dovoz a vývoz podľa tried harmonizovaného systému 2009, vlastné spracovanie

Významný pokles nastal aj v dovoze produktov do Slovenskej republiky. Jeho hodnota znížila o 22,9% oproti roku 2008 na 38 775 134,55 tis. EUR.

Najdovážanejšie boli rovnako ako v predchádzajúcom roku stroje, prístroje a elektrické zariadenia, ktorých dovoz sa však rovnako ako vývoz znížil, a to o 2 443 976,86 tis. EUR a dosahoval hodnotu 12 037 534,99 tis. EUR. Dovoz nerastných

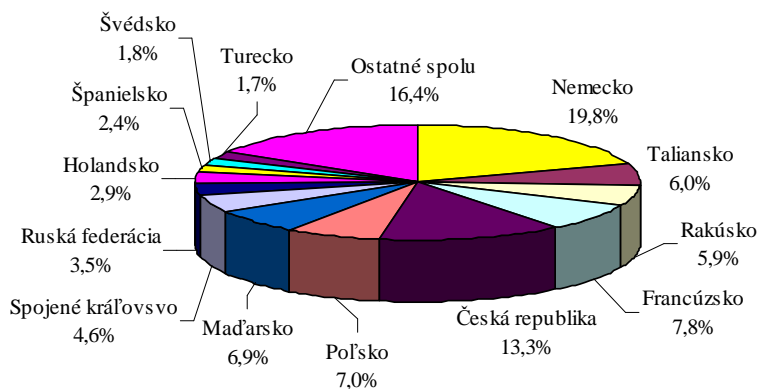
výrobkov sa znížil o 1 862 804,67 tis. EUR. Vozidlá a iné dopravné zariadenia sa dovážali v hodnote 4 578 432,22 tis. EUR, t.j. aj ich dovoz sa znížil a to o 1 224 080,97 tis. EUR.

Teritoriálna štruktúra

Rok 2009 bol kritický v rámci vývozu do všetkých významných krajín. Tromi najdôležitejšími partnermi ostali Nemecko, Česko a Francúzsko. Vývoz do Nemecka a Česka bol nižší ako v roku 2008, ale aj v roku 2007 a vývoz do Francúzska bol nižší oproti predchádzajúcemu roku, no vyšší ako v roku 2007.

Do Nemecka sa zo Slovenska doviezol tovar v objeme 7 855 352 tis. EUR, čo bolo o 1 930 099 tis. EUR t.j. o 19,7% menej ako rok predtým. Vývoz do Českej republiky bol o 1 424 860 tis. EUR nižší ako v predchádzajúcom roku a dosahoval tak hodnotu 5 277 229 tis. EUR. Do Francúzska sa vyviezol tovar v objeme 3 088 496 tis. EUR, t.j. o 253 511 tis. EUR menej ako v roku 2008, ale o 3 923 tis. EUR viac ako v roku 2007.

Teritoriálna štruktúra vývozu SR v roku 2009

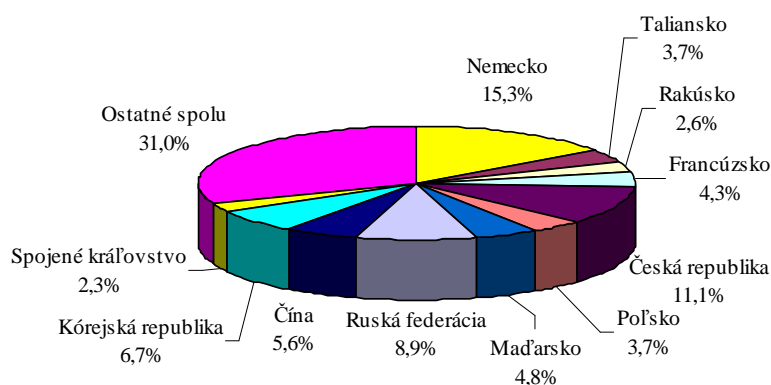
Obr. 12

Zdroj: Štatistický úrad SR, štruktúra zahraničného obchodu podľa krajín 2009, vlastné spracovanie

V danom roku sa znížil aj dovoz z takmer všetkých významných krajín. Zvýšil sa však dovoz zo Spojeného kráľovstva a to o 27,7% v porovnaní s minulým rokom. Najvýznamnejším partnerom bolo tradične Nemecko a ďalšími významnými krajinami boli Česko a Rusko. Poradie prvých troch krajín bolo rovnaké ako v roku 2007.

Z Nemecka sa do Slovenskej republiky dovezol tovar v hodnote 5 911 113 tis. EUR, čo je o 3 355 929 tis. EUR, t.j. až o 36,2% menej ako v predchádzajúcom roku. Druhým najvýznamnejším partnerom bola Česká republika, odkiaľ sa dovezol tovar v objeme 4 318 810 tis. EUR, t.j. o 1 011 851 tis. EUR v porovnaní s predchádzajúcim rokom a tretím najdôležitejším štátom z hľadiska dovozu bolo Rusko. Z Ruska sa dovezol tovar v hodnote o 1 975 463 tis. EUR nižšej ako minulý rok, kedy dovoz z tejto krajiny dosahoval hodnotu 3 466 877 tis. EUR.

Teritoriálna štruktúra dovozu SR v roku 2009

Obr. 13

Zdroj: Štatistický úrad SR, štruktúra zahraničného obchodu podľa krajín 2009, vlastné spracovanie

Najvýznamnejší exportéri

V roku 2009 sa podiel desiatich najvýznamnejších vývozcov na celkovom vývoze opäť zvýšil a dosahoval podiel až 44%. Medzi 10 najvýznamnejších exportérov patrili:

1. Samsung Electronics Europe Logistics B.V.
2. VOLKSWAGEN SLOVAKIA, a.s.
3. PCA Slovakia, s.r.o.
4. KIA Motors Slovakia s.r.o.
5. SLOVNAFT, a.s.
6. U.S. Steel Košice, s.r.o.
7. SONY SLOVAKIA, spol.s r.o.
8. Canon Europa N.V.
9. Mondi SCP, a.s.

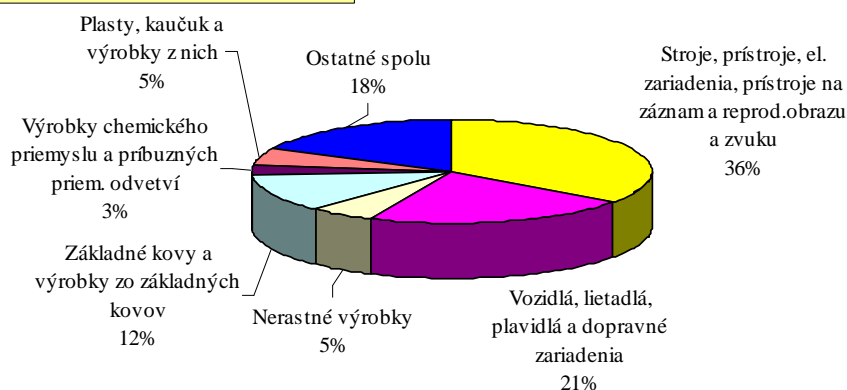
10. Tesco International Clothing Brand s.r.o.

Spoločnosť VOLKSWAGEN SLOVAKIA, a.s. stratila svoju pozíciu najvýznamnejšieho vývozcu a vymenila si tak svoje miesto so spoločnosťou Samsung Electronics Europe Logistics B.V. Firma PCA Slovakia, s.r.o. sa stala treťou najvýznamnejšou, čo bol pre ňu pokrok v porovnaní s rokom 2008 kedy bola na šiestom mieste. Rovnako dosiahla pokrok spoločnosť KIA Motors Slovakia s.r.o., ktorá bola v predchádzajúcom roku na piatom mieste a vymenila si svoju pozíciu so spoločnosťou SLOVNAFT, a.s. U.S. Steel Košice, s.r.o. sa prepadla na šieste miesto, pričom v predchádzajúcom roku bola na treťom mieste. Ďalšími podnikmi, ktoré sa dostali do prvej desiatky najvýznamnejších vývozcov oproti minulému roku boli Canon Europa N.V. a Tesco International Clothing Brand s.r.o.

4.1.2.4 Zahraničný obchod Slovenska v roku 2010

Komoditná štruktúra

Komoditná štruktúra vývozu SR v roku 2010

Obr. 14

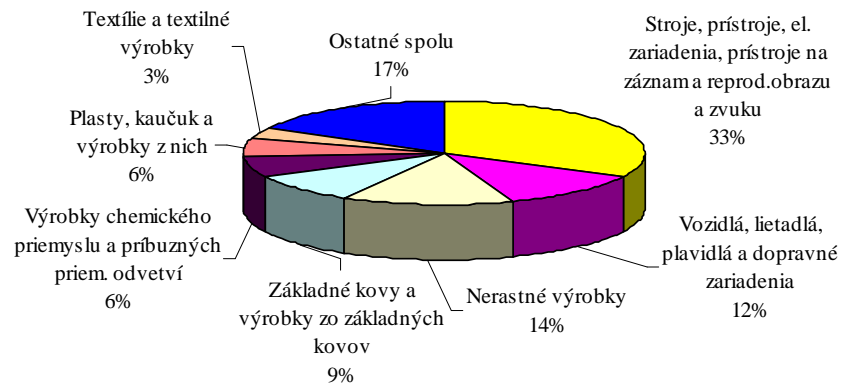
Zdroj: Štatistický úrad SR, celkový dovoz a vývoz podľa tried harmonizovaného systému 2010, vlastné spracovanie

V roku 2010 sa vývoz tovaru opäť zvýšil a to na hodnotu 48 790 974,1 tis. EUR. V porovnaní s predchádzajúcim rokom to bol nárast o 18,6%.

Opäť sa najviac vyviezlo strojov, prístrojov a zariadení, a to v hodnote až v objeme 17 201 160,2 tis. EUR. Druhým najviac exportovaným tovarom boli vozidlá a iné dopravné zariadenia, ktoré tvorili 21,3% celkového exportu, a to predstavovalo

hodnotu 10 400 572,7 tis. EUR. Rovnako ako rok predtým, patrilo tretie miesto základným kovom a výrobkom z nich, ktorých sa zo Slovenska vyviezlo v objeme 5 815 492,7 tis. EUR. Vývoz všetkých týchto komodít sa oproti predchádzajúcemu roku podstatne zvýšil.

Komoditná štruktúra dovozu SR v roku 2010

Obr. 15

Zdroj: Štatistický úrad SR, celkový dovoz a vývoz podľa tried harmonizovaného systému 2010, vlastné spracovanie

Dovoz do Slovenskej republiky sa taktiež zvýšil a dosahoval hodnotu 48 653 455,1 tis. EUR. Oproti roku 2009 sa znížil o 20,3%.

Štruktúra najviac dovážaných tovarov sa však nezmenila. Najviac dovážané boli stroje, prístroje a zariadenia, ktorých dovoz sa zvýšil o 24,1% a dosahoval hodnotu 15 851 668,07 tis. EUR. Nerastné palivá boli dovezené v objeme 6 857 477,14 tis. EUR a vozidiel a iných dopravných zariadení sa importovalo v hodnote 5 737 388,59 tis. EUR. Import všetkých týchto hlavných komodít sa zvýšil v porovnaní s krízovým rokom 2009.

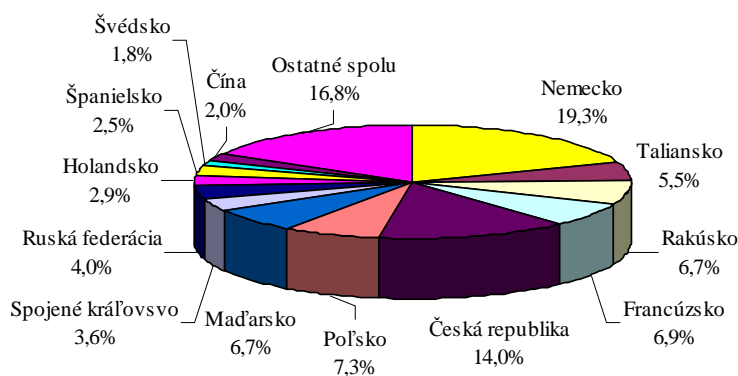
Teritoriálna štruktúra

V roku 2010 sa zmenili traja najpodstatnejší partneri Slovenska v rámci vývozu. Najvýznamnejšími krajinami ostalo Nemecko a Česko, no do prvej trojice sa oproti predchádzajúcemu roku dostalo Poľsko, ktoré tak vystriedalo Francúzsko. Vývoz do týchto, ale aj väčšiny krajín sa však oproti predchádzajúcemu roku zvýšil, avšak z

pohľadu najvýznamnejších partnerov sa znížil vývoz do Spojeného kráľovstva o 45 113 tis. EUR.

Vývoz do Nemecka sa zvýšil o 1 556 242 tis. EUR, t.j. zo Slovenska sa do Nemecka vyviezol tovar v hodnote 9 411 594 tis. EUR, čo však bolo o 579 243 tis. EUR menej ako v roku 2007. Vývoz do Česka sa zvýšil o 1 548 055 tis. EUR oproti roku 2008 a o 691 539 tis. EUR v porovnaní s rokom 2007, t.j. zo Slovenska sa do Česka vyviezol tovar v objeme 6 825 284 tis. EUR. Treťou vedúcou krajinou bolo v roku 2010 Poľsko, kde sa vyviezol tovar v hodnote 3 562 621 tis. EUR, t.j. o 774 436 tis. EUR viac ako v predchádzajúcom roku.

Teritoriálna štruktúra vývozu SR v roku 2010

Obr. 16

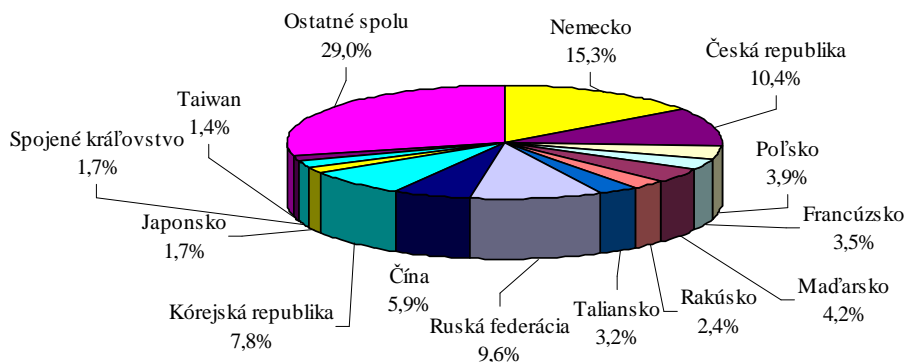
Zdroj: Štatistický úrad SR, štruktúra zahraničného obchodu podľa krajín 2010, vlastné spracovanie

Teritoriálna štruktúra dovozu bolo podobná ako v predchádzajúcich rokoch. Trojica najvýznamnejších dovozcov sa oproti roku 2009 nezmenila. Najvýznamnejším dovozcom ostalo Nemecko, za ktorým nasledovalo Česko a Rusko.

Z Nemecka sa do Slovenskej republiky doviezol tovar v hodnote 7 463 749 tis. EUR, o 1 552 636 tis. EUR viac ako v roku 2009, čo bol výrazný nárast oproti roku, pre ktorý bola charakteristická kríza. Druhým najpodstatnejším dovozcom bola opäť Česká republika, odkiaľ sa doviezol tovar v objeme o 764 010 tis. EUR väčšom ako v minulom roku. Objem dovozu z Českej republiky do Slovenskej republiky dosahoval číslo 5 082 820 tis. EUR. Z Ruska bol taktiež zaznamenaný nárast dovozu oproti roku

2009. Do Slovenskej republiky sa doviezol tovar v hodnote 4 656 259 tis. EUR, t.j. o 1 189 382 tis. EUR viac ako v krízovom roku.

Teritoriálna štruktúra dovozu SR v roku 2010

Obr. 17

Zdroj: Štatistický úrad SR, štruktúra zahraničného obchodu podľa krajín 2010, vlastné spracovanie

Najvýznamnejší exportéri

Podiel desiatich najvýznamnejších vývozcov na celkovom vývoze bol najnižší v porovnaní so sledovanými rokmi 2007, 2008, 2009 a dosahoval úroveň 39,22%. Medzi desať najvýznamnejších vývozcov patrili tieto spoločnosti:

1. Samsung Electronics Europe Logistics B.V.
2. VOLKSWAGEN SLOVAKIA, a.s.
3. KIA Motors Slovakia s.r.o.
4. U.S. Steel Košice, s.r.o.
5. SLOVNAFT, a.s.
6. PCA Slovakia, s.r.o.
7. FOXCONN SLOVAKIA, spol.s r.o. (bývalé SONY)
8. SONY UNITED KINGDOM LIMITED
9. Continental Matador Truck Tires, s.r.o.
10. Slovnaft Petrochemicals, s.r.o.

Spoločnosť Samsung Electronics Europe Logistics B.V si potvrdila pozíciu najvýznamnejšieho vývozcu a spoločnosti KIA Motors Slovakia s.r.o a U.S. Steel Košice, s.r.o. sa dostali na vyššiu pozíciu oproti roku 2009. Continental Matador Truck

Tires, s.r.o. sa po roku absencie opäť dostala medzi desať najlepších, podobne ako spoločnosť Slovnaft Petrochemicals, s.r.o., ktorá od roku 2007 nebola v prvej desiatke. Novou spoločnosťou oproti predchádzajúcim bola spoločnosť SONY UNITED KINGDOM LIMITED.

4.2 Nemecká spolková republika

Nemecká spolková republika je spolkový štát v strednej Európe. Tento štát pozostáva zo 16, čiastočne suverénnych krajín. Nemecká spolková republika je okrem iného aj členom Spojených národov, Európskej únie, NATO, OECD a G8. Nemecko patrí medzi zakladajúcich členov EÚ a v procese európskej integrácie bolo jedným z hlavných hráčov. Jeho rozloha je 357 021 km² a počet obyvateľov 81 879 976.

Nemecká republika je na základe úrovne svojho HDP najväčšou ekonomikou v Európe a tiež jednou z najväčších na svete.

4.2.1 Makroekonomické ukazovatele Nemeckej spolkovej republiky v období rokov 2007 – 2010

Tab. 2

	2007	2008	2009	2.Q/2010
HDP v bežných cenách (mld. EUR)	2423,8	2492,0	2407,2	1211,7
Miera nezamestnanosti (%)	8,3 %	7,2 %	7,6 %	8,2 %
Miera inflácie (%)	2,0 %	2,8 %	0,4 %	0,9 %

Zdroj: Ministerstvo hospodárstva SR, obchodno-ekonomické informácie o teritóriách na rok 2010

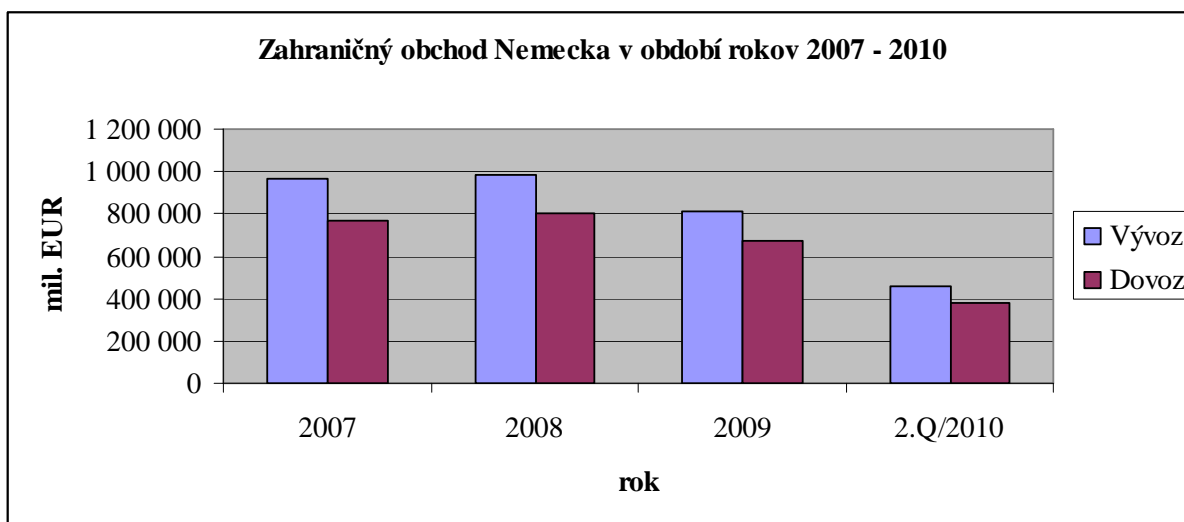
4.2.2 Zahraničný obchod Nemeckej spolkovej republiky v období rokov 2007 – 2010

V roku 2007 sa z Nemecka vyviezol tovar v hodnote 965 236 mil. EUR a doviezol tovar v hodnote 769 887 mil. EUR. Saldo zahraničného obchodu bolo teda aktívne v hodnote 195 349 mil. EUR.

V roku 2008 vývoz tovaru z Nemecka vzrástol a dosahoval hodnotu 984 140 mil. EUR a rovnako vzrástol aj dovoz na hodnotu 805 842 mil. EUR. Aj v tomto roku bolo saldo zahraničného obchodu aktívne, a to v objeme 178 298 mil. EUR.

Vývoz tovaru z Nemeckej spolkovej republiky v roku 2009 sa znížil na hodnotu 808 155 mil. EUR. Dovoz tovaru sa tiež znížil na objem 673 963 mil. EUR, saldo bolo tiež aktívne a dosahovalo hodnotu 134 192 mil. EUR.

V druhom kvartáli roku 2010 bol vývoz tovaru z Nemecka v hodnote 458 276 mil. EUR a dovoz bol v hodnote 383 584 mil. EUR. Saldo v tomto období bolo tak ako v predchádzajúcich rokoch aktívne, a to v objeme 74 692 mil. EUR.

Obr. 18

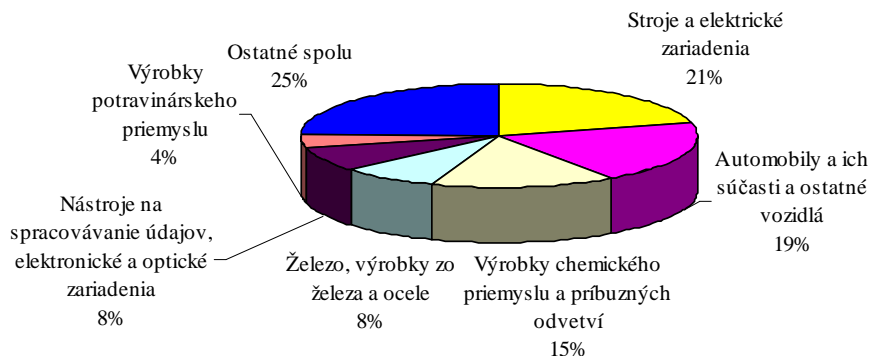
Zdroj: Ministerstvo hospodárstva SR, obchodno-ekonomické informácie o teritóriách na rok 2010

4.2.2.1 Zahraničný obchod Nemecka v roku 2009

Komoditná štruktúra

Najviac exportovanou komoditou Nemecka v roku 2009 boli stroje, ktorých sa z tejto krajiny vyviezlo v objeme 121 787 mil. EUR. Druhou najvyvážanejšou komoditou boli automobily a ich súčasti, ktoré sa z Nemecka vyviezli v hodnote 120 486 mil. EUR. Ďalšími v poradí boli chemické výrobky, ktorých sa z tejto krajiny vyviezlo v objeme 73 893 mil. EUR.

Komoditná štruktúra vývozu NSR v roku 2009

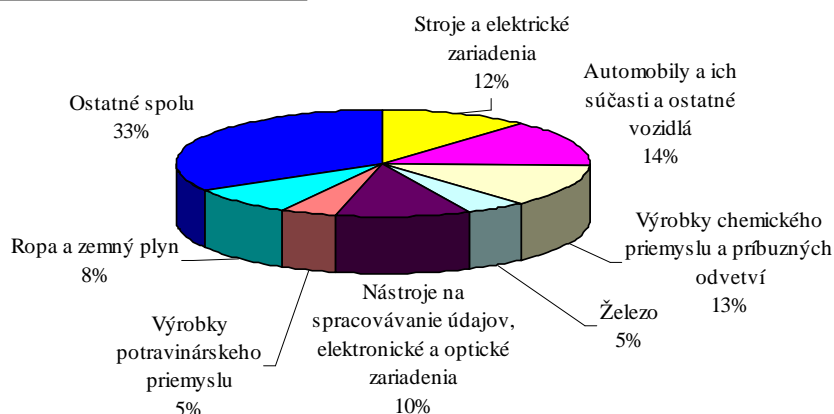

Obr. 19

Zdroj: Ministerstvo zahraničných vecí SR, Veľvyslanectvo Slovenskej republiky v Berlíne, základná štatistika zahraničného obchodu 2009, vlastné spracovanie

Najdovážanejšou komoditou Nemecka boli v roku 2009 nástroje na spracovávanie údajov, elektronické a optické zariadenia, ktorých sa do krajiny importovalo v objeme 70 112 mil. EUR. V poradí druhou najdovážanejšou komoditou boli automobily a ich súčasti, ktorých sa do Nemecka importovalo v objeme 62 056 mil. EUR. Tretím najvýznamnejším tovarom z hľadiska importu boli ropa a zemný plyn, ktorých import do Nemecka bol v hodnote 54 948 mil. EUR.

Komoditná štruktúra dovozu NSR v roku 2009

Obr. 20

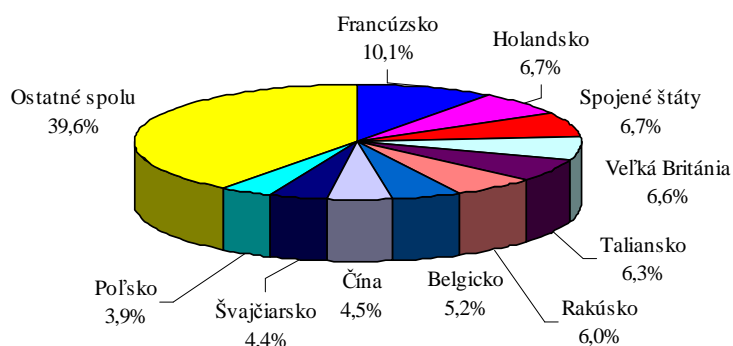
Zdroj: Ministerstvo zahraničných vecí SR, Veľvyslanectvo Slovenskej republiky v Berlíne, základná štatistika zahraničného obchodu 2009, vlastné spracovanie

Teritoriálna štruktúra

Z pohľadu krajín sa najviac tovaru z Nemecka doviezlo do Francúzska, Holandska a Spojených štátov, ale výrazne nezaostával ani vývoz do ďalších krajín ako napríklad Veľká Británia, Taliansko a Rakúsko.

Do Francúzska sa z Nemecka vyviezol tovar v hodnote 81 941,1 mil. EUR, do Holandska sa vyviezla produkcia v objeme 54 142,2 mil. EUR a do Spojených štátov v objeme 53 834,6 mil. EUR.

Teritoriálna štruktúra vývozu NSR v roku 2009

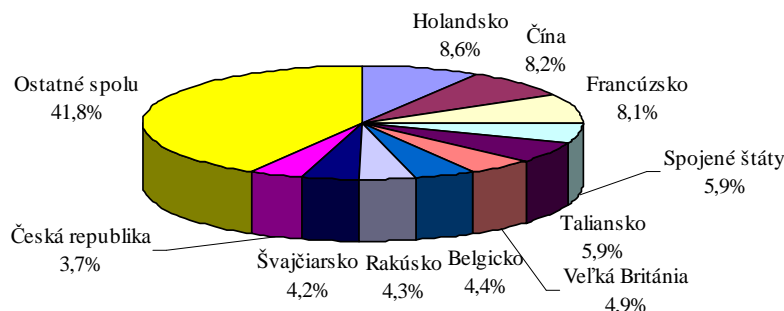

Obr. 21

Zdroj: Ministerstvo zahraničných vecí SR, Veľvyslanectvo Slovenskej republiky v Berlíne, základná štatistika zahraničného obchodu 2009, vlastné spracovanie

Najviac produktov sa do Nemecka doviezlo z Holandska, Číny a Francúzska. Z Holandska sa do Spolkovej republiky Nemecko doviezol tovar v hodnote 58 044,2 mil. EUR, čo predstavovalo 8,6% z celkového dovozu. Druhou najpodstatnejšou krajinou z hľadiska dovozu bola Čína, odkiaľ sa do Nemecka doviezla produkcia v objeme 55 447,5 mil. EUR. Tretie miesto v rámci importu do Nemecka patrilo Francúzsku odkiaľ sa doviezol tovar v hodnote 54 559,5 mil. EUR.

Teritoriálna štruktúra dovozu NSR v roku 2009

Obr. 22

Zdroj: Ministerstvo zahraničných vecí SR, Veľvyslanectvo Slovenskej republiky v Berlíne, základná štatistika zahraničného obchodu 2009, vlastné spracovanie

4.3 Talianska republika

Talianska republika je štát v južnej Európe a je členom G8, OECD a Európskej únie. Podľa MMF a Svetovej banky bolo Taliansko v roku 2009 siedmou ekonomikou na svete a štvrtou najväčšou na svete. Má rozlohu 301 270 km² a žije tu 57 187 000 obyvateľov.

4.3.1 Makroekonomické ukazovatele Talianskej republiky v období rokov 2007 - 2009

Tab. 3

	2007	2008	2009
HDP v stálych cenách (mld. EUR)	1 285	1 276	1 207,9
Miera nezamestnanosti (%)	6,4	6,9	8,3
Miera inflácie (%)	2,6	2,2	0,7

Zdroj: Ministerstvo hospodárstva SR, obchodno-ekonomické informácie o teritóriách na rok 2010

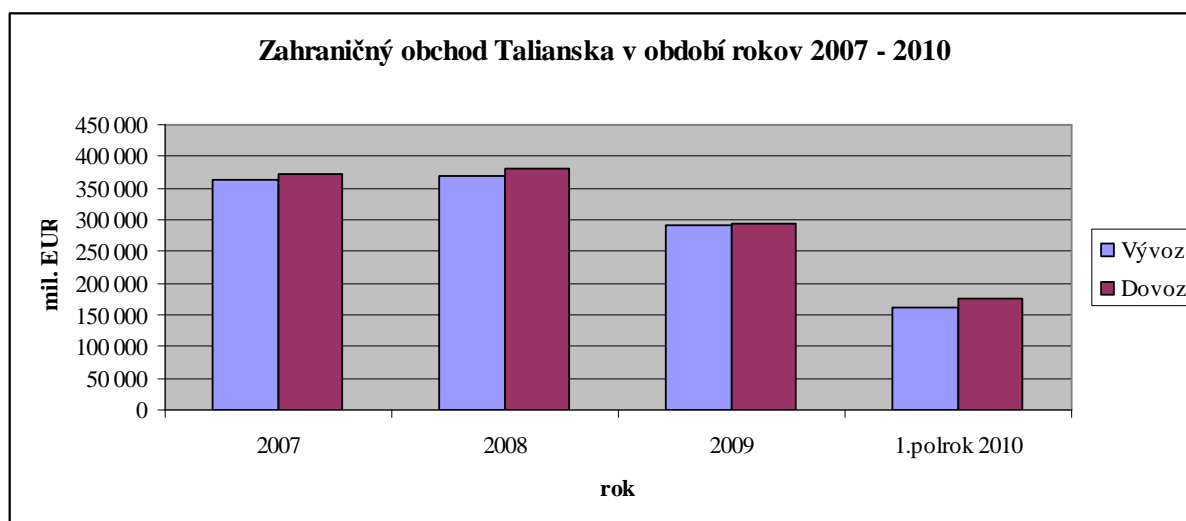
4.3.2 Zahraničný obchod Talianskej republiky v období rokov 2007 - 2010

V roku 2007 sa z Talianska vyviezol tovar v hodnote 364 744 mil. EUR a doviezol tovar v objeme 373 340 mil. EUR. Saldo v tomto roku bolo teda pasívne, a to v hodnote 8 596 mil. EUR.

V roku 2008 sa zvýšila hodnota vývozu na 369 016 mil. EUR a zvýšila sa aj hodnota dovozu na hodnotu 382 051 mil. EUR. Aj v tomto roku bolo saldo pasívne v objeme 13 035 mil. EUR.

Vývoz Talianska sa v roku 2009 znížil na objem 290 113 mil. EUR, rovnako sa znížila aj úroveň dovozu na hodnotu 294 213 mil. EUR. Tak ako v predchádzajúcich rokoch, aj v tomto roku bolo saldo zahraničného obchodu pasívne a dosahovalo hodnotu 4 100 mil. EUR.

V prvom polroku roka 2010 bola hodnota vývozu 161 790 mil. EUR a hodnota dovozu 176 039 mil. EUR. Saldo zahraničného obchodu bolo v tomto období opäť pasívne, a to v objeme 14 249 mil. EUR.

Obr. 23

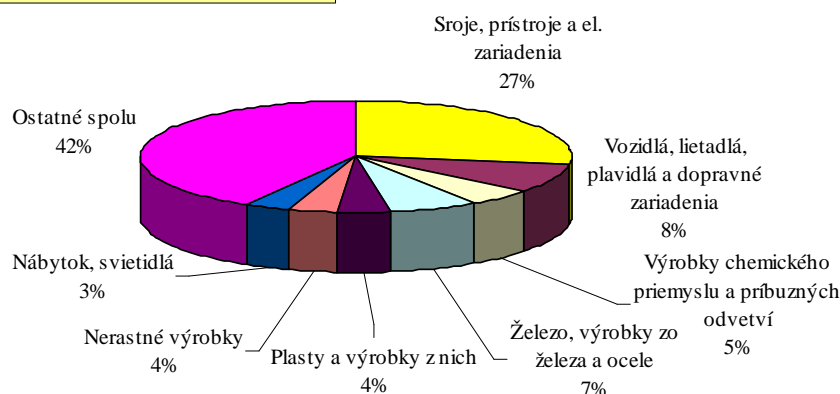
Zdroj: Ministerstvo hospodárstva SR, obchodno-ekonomické informácie o teritóriách na rok 2010

4.3.2.1 Zahraničný obchod Talianska v roku 2009

Komoditná štruktúra

Najvyvážanejšou komoditou z Talianska boli stroje, prístroje a elektrické zariadenia, ktorých sa vyviezlo v hodnote 79 490,9 mil. EUR. Druhé miesto zaujali vozidlá, ktoré boli vyvezené v objeme 24 079,3 mil. EUR. Treťou najpodstatnejšou komoditou v súvislosti s vývozom boli železo, výrobky zo železa a ocele, a to v objeme 19 147,4 mil. EUR.

Komoditná štruktúra vývozu IT v roku 2009

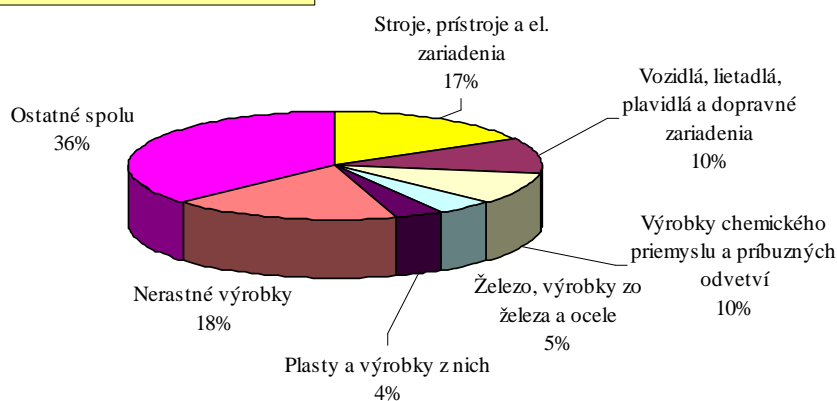

Obr. 24

Zdroj: Ministerstvo hospodárstva SR, obchodno-ekonomické informácie o teritóriách na rok 2010

Hlavnou dovoznou tovarovou skupinou v rámci Talianska boli v roku 2009 nerastné palivá, ktorých sa do tejto krajiny doviezlo v hodnote 52 369,9 mil. EUR. Druhým najviac dovážaným tovarom boli stroje, prístroje a elektrické zariadenia a to v objeme 50 016,2 mil. EUR. Treťou komoditou boli automobily a iné dopravné zariadenia, ktorých import dosiahol úroveň 30 303,9 mil. EUR.

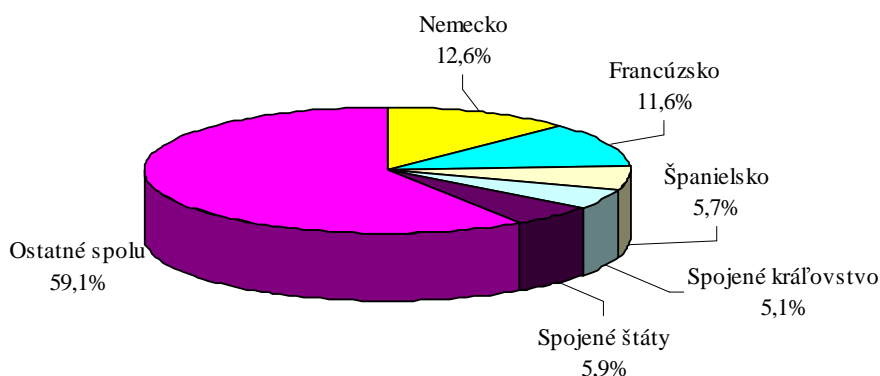
Komoditná štruktúra dovozu IT v roku 2009

Obr. 25

Zdroj: Ministerstvo hospodárstva SR, obchodno-ekonomické informácie o teritóriách na rok 2010

Teritoriálna štruktúra vývozu IT v roku 2009

Obr. 26

Zdroj: Ministerstvo hospodárstva SR, obchodno-ekonomické informácie o teritóriách na rok 2010

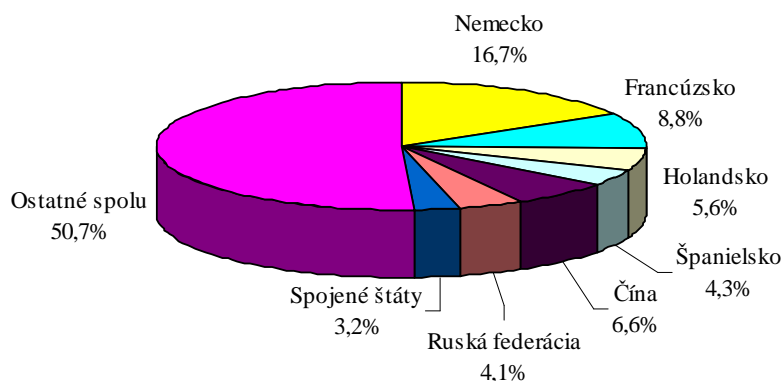
Vývoz Talianska bol orientovaný na krajiny EÚ, kde sa vyviezol tovar v hodnote 165 780,9 mil. EUR.

Najviac produkcie sa vyviezlo do Nemecka, a to v hodnote 36 591,9 mil. EUR, čo predstavovalo 12,6% celkového vývozu. Druhou najdôležitejšou krajinou bolo Francúzsko, kde sa vyviezol tovar v hodnote 33 582,7 mil. EUR a tretie miesto patrilo krajine mimo EÚ, t.j. Spojeným štátom, kde bola vyvezená produkcia v objeme 17 166,8 mil. EUR.

Krajiny EÚ zastávali rovnako dôležitú pozíciu aj v dovoze do Talianska, odkiaľ bolo dovezenej až 57% produkcie, čo predstavovalo 167 562,7 mil. EUR.

Najdôležitejšou krajinou bolo rovnako ako v prípade vývozu Nemecko, odkiaľ sa do Talianska importoval tovar v hodnote 49 050,2 mil. EUR. Druhým najpodstatnejším partnerom bolo Francúzsko, odkiaľ sa doviezol tovar v objeme 25 909,2 mil. EUR. Treťou najdôležitejšou krajinou z hľadiska dovozu bola Čína, pričom hodnota dovozu bola 19 274,4 mil. EUR.

Teritoriálna štruktúra dovozu IT v roku 2009

Obr. 27

Zdroj: Ministerstvo hospodárstva SR, obchodno-ekonomické informácie o teritóriách na rok 2010

4.4 Porovnanie salda zahraničného obchodu SR, NSR, IT

Tab. 4

Saldo zahraničného obchodu	2007	2008	2009	2010
SR	-725	-758	946	138
NSR	195 349	178 298	134 192	-
IT	-8 596	-13 035	-4 100	-

Zdroj: Štatistický úrad SR a Ministerstvo hospodárstva SR, vlastné spracovanie

Saldo zahraničného obchodu Slovenskej republiky bolo v rokoch 2007 a 2008 pasívne, teda do Slovenskej republiky bol dovezený tovar vo vyššej hodnote ako bola hodnota tovaru, ktorý bol z tejto krajiny vyvezený. V roku 2009 sa situácia zmenila a saldo zahraničného obchodu začalo vykazovať kladnú hodnotu, čo pokračovalo aj v roku 2010.

Nemecká spolková republika dosahovala vo všetkých skúmaných rokoch aktívne saldo, ktoré navyše vykazovalo vysokú hodnotu, čo potvrdzuje že Nemecko je pre všetky krajiny EÚ najdôležitejším partnerom z hľadiska ich zahraničného obchodu.

Saldo zahraničného obchodu Talianskej republiky v skúmaných rokoch bolo pasívne, teda vykazovalo zápornú hodnotu, čo znamená, že do Talianska sa v každom roku dovážalo viac, ako sa z tejto krajiny vyvážalo.

Záver

Hlavným cieľom práce bolo skúmanie zahraničného obchodu Slovenskej republiky v rokoch 2007 – 2010 a jeho porovnanie so zahraničným obchodom Nemeckej spolkovej republiky a Talianskej republiky. Tento cieľ sme sa snažili dosiahnuť prostredníctvom jednotlivých čiastkových cieľov, ktorými bola analýza komoditnej a teritoriálnej štruktúry vývozu a dovozu jednotlivých krajín v skúmanom období. Spoznali sme tovary, ktoré tieto krajiny najviac vyvážajú a dovážajú, a tiež krajiny, v rámci ktorých sú tieto tovary vymieňané.

V rozmedzí sledovaného obdobia dosahovala Slovenská republika najnižšiu hodnotu vývozu aj dovozu v roku 2009, čo bolo spôsobené svetovou hospodárskou krízou, ktorej dôvodom bola finančná kríza v Spojených štátoch. Najvyváženejšími komoditami boli stroje, prístroje, elektrické zariadenia, automobily, iné dopravné zariadenia, základné kovy a výrobky zo základných kovov, a to v každom roku sledovaného obdobia. Komoditná štruktúra dovozu nebola príliš odlišná od komoditnej štruktúry vývozu. Najviac importovaným tovarom boli taktiež stroje, prístroje, elektrické zariadenia, dopravné prostriedky, ale aj nerastné suroviny. Najväčšia časť produkcie sa vyviezla do krajín Európskej únie, pričom Európska únia bola zároveň aj najdôležitejším partnerom Slovenska v dovoze. Medzi krajiny, ktoré najvýraznejšie ovplyvnili zahraničný obchod Slovenska v každom roku patrí Nemecká spolková republika a Česká republika, Nemecká spolková republika sa v roku 1998 stala najdôležitejším obchodným partnerom Slovenskej republiky a odvtedy si s výrazným odstupom udržuje svoju vedúcu pozíciu. Významným partnerom v rámci vývozu bolo aj Francúzsko a Poľsko, v rámci dovozu to bolo Rusko. Rozhodujúcimi exportérmi Slovenska boli spoločnosti Volkswagen Slovakia a Samsung Electronics Europe Logistics.

Nemecká spolková republika je druhým najväčším exportérom tovarov a služieb na svete, a súčasne je jej ekonomika najsilnejšou ekonomikou eurozóny. Najdôležitejšími komoditami z hľadiska exportu, ale aj importu boli stroje, elektrické zariadenia, automobily, iné dopravné prostriedky a výrobky chemického priemyslu. Komoditná štruktúra vývozu a dovozu Nemecka a Slovenska v roku 2009 bola teda, týkajúc sa položiek, podobná. Najdôležitejšími nemeckými zahraničnými partnermi boli v danom roku Francúzsko, Holandsko, ale aj Spojené štáty vo vývoze a Čína v dovozu

produktov. V roku 2009 patrilo Slovensko na dvadsiatu tretiu priečku v rámci teritoriálnej štruktúry vývozu a na dvadsiatu druhú priečku v rámci dovozu Nemecka.

Pre Taliansku republiku boli z pohľadu komodít najdôležitejšie, podobne ako pre ostatné krajiny, stroje, prístroje, elektrické zariadenia, automobily a iné motorové vozidlá, a taktiež železo a výrobky zo železa z pohľadu exportu a nerastné palivá z pohľadu importu. Dôležitou súčasťou talianskej ekonomiky je automobilový priemysel. Značky ako Ferrari, Maserati, Lamborghini, ale aj ľudovejšie ako Alfa Romeo, Lancia, Fiat tvorili a tvoria dôležitú časť exportu Talianska. Z pohľadu teritoriálnej štruktúry zahraničného obchodu boli najvýznamnejšími krajinami Nemecko, Francúzsko a Spojené štáty z hľadiska exportu, Holandsko z hľadiska importu.

Pri komparácií týchto krajín sme zistili, že pre všetky krajiny bol ťažiskový vývoz a dovoz strojov, prístrojov, zariadení, automobilov i ostatných dopravných zariadení. Slovensko a Taliansko mali tiež spoločné to, že najdôležitejšou krajinou pre ich zahraničný obchod bolo Nemecko. Pre všetky tieto krajiny bol najhorším rokom z hľadiska vývozu a dovozu rok 2009, z dôvodu už spomínanej hospodárskej krízy. Od roku 2010 sa ekonomika jednotlivých krajín opäť zlepšuje.

Zahraničný obchod sa stal jedným z nosných pilierov ekonomického rastu Slovenska. Slovensko by sa malo sústrediť na prilákanie investorov zo zahraničia, rovnako aj na udržanie a zvyšovanie už vysokého podielu vývozu do krajín Európskej únie. Krajina by sa tiež mala snažiť o otvorenosť a nadviazanie užšej spolupráce s tretími krajinami. Túto otvorenosť by krajina mohla dosiahnuť najmä prostredníctvom eliminácie netarifných prekážok v obchode, ako sú napríklad technické predpisy, diskriminačné daňové predpisy, obmedzenia brániace prístupu k základným surovinám a podobne.

Použitá literatúra

1. ARENDÁŠ, Marko. 2004. *Makroekonómia I*. 1. vyd. Nitra: SPU, 2004. 273 s. ISBN 978-80-8069-914-7.
2. BARÁNIK, Michal – HABÁNIK, Jozef. 2002. *Základy makroekonómie*. Bratislava: IRIS, 2002. ISBN 80–89018–45–9.
3. BECK, Ulrich. 2004. *Čo je globalizácia?*. 1. vyd. Bratislava: Vydavateľstvo Spolku slovenských spisovateľov, 2004. 189 s. ISBN 80-8061-190-4.
4. BEŇOVÁ, Elena. a i. 2005. *Financie a mena*. 1. vyd. Bratislava: IURA EDITION, 2005. 198 s. ISBN 80-8078-031-5.
5. HOFFMANN, Pavel. 2009. Zahraničný obchod Slovenska v roku 2008 a v prvom štvrtroku 2009. In *Forum statisticum slovacum*. [online], roč. 5, 2009, č. 4, s. 33 [cit 2011-03-29]. Dostupné na: <http://www.ssd.sk/casopis/archiv/2009/fss0409.pdf#page=37>. ISSN 1336-7420.
6. KUBIŠTA, Václav. a i. 2009. *Mezinárodní ekonomické vztahy*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2009. 375 s. ISBN 978-80-7380-191-5.
7. LIPKOVÁ, Ľudmila. 2004. *Medzinárodné hospodárske vzťahy*. Bratislava: Sprint, 2004. 198 s. ISBN 80-89085-23-7.
8. NEUMANN, Pavel – ŽAMBERSKÝ, Pavel – JIRANKOVÁ, Martina. 2010. *Mezinárodní ekonomie*. Praha: Grand publishing, 2010. 159 s. ISBN 978-80-247-3276-3.
9. PICHANIČ, Mikuláš. 2004. *Mezinárodní management a globalizace*. Praha: C.H. Beck., 2004. 176 s. ISBN 80-7179-886-X.
10. PODOLÁK, Alojz. a i. 2007. *Medzinárodný obchod a formovanie agroobchodnej politiky*. 1. vyd. Nitra: SPU, 2007. 215 s. ISBN 978-80-8069-863-8.
11. POKRIVČÁK, Ján. 2008. *Medzinárodná ekonomika*. 1. vyd. Nitra: SPU, 2008. 134 s. ISBN 978-80-552-0013-2.
12. SERENČEŠ, Peter. 2006. *Financie a mena*. Nitra: SPU, 2006. 151 s. ISBN 80-8069-768-X.
13. ŠIKULOVÁ, Ivana. 2007. Zhodnotenie vývoja vzťahov slovenskej ekonomiky so zahraničím v roku 2006. In *Ekonomický časopis*. [online], roč. 55, 2007, č. 6,

-
- s. 570-581 [cit. 2011-03-29]. Dostupné na:
<<http://www.ekonom.sav.sk/uploads/projects/Sikulova03.pdf>>. ISSN 0013-3035.
14. UBREŽIOVÁ, Iveta. 2008. *Medzinárodný manažment a podnikanie*. Nitra: SPU, 2008. 159 s. ISBN 978-80-552-0069-9.
 15. ZOBOROVSKÝ, Ivan Mojmir. 2006. *Ekonomika poľnohospodárstva*. Nitra: SPU, 2006. 319 s. ISBN 80-8069-758-2.
 16. *Celkový dovoz a celkový vývoz podľa najvýznamnejších dovozcov a vývozcov. 2007* [online] Štatistický úrad SR, aktualizované 2008. [cit. 2011-04-18]<<http://portal.statistics.sk/showdoc.do?docid=3943>>.
 17. *Celkový dovoz a celkový vývoz podľa najvýznamnejších dovozcov a vývozcov. 2008* [online] Štatistický úrad SR, aktualizované 2009. [cit. 2011-04-18]<<http://portal.statistics.sk/showdoc.do?docid=18233>>.
 18. *Celkový dovoz a celkový vývoz podľa najvýznamnejších dovozcov a vývozcov. 2009* [online] Štatistický úrad SR, aktualizované 2010. [cit. 2011-04-18]<<http://portal.statistics.sk/showdoc.do?docid=23391>>.
 19. *Celkový dovoz a celkový vývoz podľa najvýznamnejších dovozcov a vývozcov. 2010* [online] Štatistický úrad SR, aktualizované 2011. [cit. 2011-04-18]<<http://portal.statistics.sk/showdoc.do?docid=12764>>.
 20. *Celkový dovoz a celkový vývoz podľa položiek harmonizovaného systému (HS4) po mesiacoch a podľa krajín.. 2010* [online] Štatistický úrad SR. [cit. 2011-04-15]. Dostupné na: <<http://portal.statistics.sk/showdoc.do?docid=3794>>.
 21. *Celkový dovoz a vývoz podľa tried harmonizovaného systému v tis. Sk, tis. EUR (FOB/FOB), štruktúra (1997-2009.)* [online] Štatistický úrad SR. [cit. 2011-04-10]. Dostupné na:
<http://www.statistics.sk/pls/elisw/objekt.send?uic=617&m_sso=5&m_so=29&ic=78>.
 22. *Nemecko*. [online] Wikipédia. [cit 2011-04-29]. Dostupné na:
<<http://sk.wikipedia.org/wiki/Nemecko>>.
 23. *Obchodno - ekonomické informácie o teritóriách na rok 2010*. 2010 [online] MHSR. [cit. 2011-04-29]. Dostupné na:
<<http://www.economy.gov.sk/obchodno-ekonomicke-informacie-o-teritoriach-na-rok-2010--aktualizacia-k-30-septembru-2010--zit-/128461s>>.
-

-
24. *Slovensko*. [online] Wikipédia. [cit. 2011-04-04]. Dostupné na:
<<http://sk.wikipedia.org/wiki/Slovensko>>.
25. *Štruktúra zahraničného obchodu podľa krajín v tis. EUR (FOB/FOB) (1997 - 2009)*. [online] Štatistický úrad SR. [cit. 2011-04-12]. Dostupné na:
<http://www.statistics.sk/pls/elisw/objekt.send?uic=3325&m_sso=5&m_so=29&ic=78>.
26. *Taliansko*. [online] Wikipédia. [cit. 2011-04-04]. Dostupné na:
<<http://sk.wikipedia.org/wiki/Taliansko>>.
27. *Vybrané menové a ekonomické ukazovatele*. 2011 [online] NBS. [cit. 2011-04-14]. Dostupné na:
<http://www.nbs.sk/_img/Documents/_Publikacie/OstatnePublik/ukazovatele.pdf>.
28. *Zahraničný obchod potešil*. 2008 [online] Hospodárske noviny. [cit. 2011-03-30]. Dostupné na: <<http://hnonline.sk/ekonomika/c1-23281710-zahranicny-obchod-potesil>>.
29. *Zahraničný obchod Slovenska bol vlani opäť prebytkový*. 2011 [online] ČTK. [cit. 2011-03-01]. Dostupné na: <http://spravy.pravda.sk/zahranicny-obchod-slovenska-bol-vlani-opat-prebytkovy-pg2-/sk_ekonomika.asp?c=A110209_102521_sk_ekonomika_p01>.
30. *Veľvyslanectvo Slovenskej republiky v Berlíne - Základná štatistika zahraničného obchodu*. [online] MZV. [cit. 2011-04-29]. Dostupné na:
<http://www.mzv.sk/servlet/berlinzu?MT=/App/WCM/ZU/BerlinZU/main.nsf/vw_ByID/ID_621F5291AE4A5FD4C125715B004FFE51_SK&TG=BlankMaster&URL=/App/WCM/ZU/BerlinZU/main.nsf/vw_ByID/ID_B62F52D5F3125AD0C125747F0034C1E7_SK&OpenDocument=Y&LANG=SK>.
31. *Veľvyslanectvo Slovenskej republiky v Ríme – Informácie o štáte*. [online] MZV. [cit. 2011-05-01]. Dostupné na:
<http://www.mzv.sk/servlet/rimzu?MT=/App/WCM/ZU/RimZU/main.nsf/vw_ByID/ID_621F5291AE4A5FD4C125715B004FFE51_SK&TG=BlankMaster&URL=/App/WCM/ZU/RimZU/main.nsf/vw_ByID/ID_2831BA93540399A6C1257195003209FE_SK&OpenDocument=Y&LANG=SK&HM=30-infoostate2&OB=0>.
-